

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

67
Jmt. modt.
- 3 MAJ 2004

Dato: 30. april 2004

J.nr. ØF 0.08.004.fi-1/04

**Retsplejerådets betænkning om reform af den civile retspleje III -
Adgang til domstolene**

Med brev af 13. januar 2004 har Justitsministeriet anmodet blandt andet Københavns Kommune om en udtalelse om Retsplejerådets betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III (Adgang til domstolene).

I brev af 16. februar 2004 meddelte Københavns Kommune, at kommunen ingen bemærkninger havde til Retsplejerådets forslag til en forenklet inkassoproces (betænkningens kapitel 10 samt de dele af lovudkastet i betænkningens kapitel 12, der vedrører betalingskrav).

Det skal herved videre meddeles, at Københavns Kommune ingen bemærkninger har til Retsplejerådets øvrige forslag i betænkningen.

Med venlig hilsen

Vibeke Iversen

**Økonomiforvaltningen
Direktionssekretariatet**

Rådhuset
1599 København V

Telefon
3366 3366

Direkte telefon
3366 2287

Telefax
3366 7010

E-mail
vi.dirsek@of.kk.dk

Justitsministeriets
Lovafdeling

2 4/5-04
1 A 2003-740-247

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Procesretskontoret
Slotholmsgade 10
1216 København K

Retsplejerådets betænkning nr. 1436 om adgang til domstolene

Justitsministeriet har i brev af 13. januar 2004 (j.nr. 2003-740-0247) anmodet Frederiksberg Kommune om eventuelle bemærkninger til betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III – om adgang til domstolene.

Frederiksberg Kommune har ved brev af 11. februar 2004 sendt kommunens bemærkninger til forslaget til forenklet inkassoprocess.

I forhold til betænkningen i øvrigt har Frederiksberg Kommune følgende bemærkninger:

Til betænkningens kapitel 7 om sagsomkostninger bemærkes, at kommunen anser det som positivt, at Retsplejerådet foreslår en langt større genemsigtighed ved afgørelser om sagsomkostninger, således at parterne inddrages og afgørelsen begrundes.

Det er kommunens hidtidige erfaring, at domstolene i retssager, hvor kommunen er sagsøgt, men vindende part, oftest har ophævet sagsomkostningerne, så kommunen har måttet bære egne omkostninger, alene fordi kommunen er en offentlig myndighed og uden nærmere begrundelse herfor, selv om kommunen mener, at sagsanlægget har været ubegrundet.

Kommunen mener derfor, at retsplejelovens § 312, stk. 2, om særlige grunde til at fravige at den tabende part skal erstatte modparten sagsomkostninger, kun bør kunne anvendes i sager, hvor der foreligger særlige konkrete forhold, der kan begrunde en fravigelse.

17. maj 2004

Sagsbeh: VP

Sagsnr.: 77527

Emnenr.: 0.0.00

Dokument: 426000

Juridisk Sekretariat

Rådhuset

2000 Frederiksberg

www.frederiksberg.dk

Telefon

Telefax 38 21 29 90

juridisk@frederiksberg.dk

JUSTITSMINISTERIETS

Lovafdeling

2003 - 740 - 0247

17/5-04

Til betænkningens kapitel 9 om fri proces og retshjælpforsikring bemærkes til Retsplejerådets forslag til en mere nuanceret regulering af de materielle regler betingelser for fri proces, at der stadig bør lægges betydeligt vægt på, hvorvidt ansøgeren har nogen udsigt til at få medhold.

Frederiksberg Kommune finder, at en kompetencefordeling mellem domstolene, der skal meddele fri proces i de tilfælde, hvor der ikke foretages vurdering af udsigten til at få medhold (§ 327), og andre sager, hvor kompetencen foreslås tillagt Civilretsdirektoratet, kan synes unødigt kompliceret for borgerne.

Frederiksberg Kommune skal generelt forbeholde sig krav om kompensation for eventuelle merudgifter forbundet med forslag, der indebærer forøgede sagsomkostninger mv.

Venlig hilsen

Birgit Madsen
Juridisk Chef

Vivian G. Petersen
Fuldmægtig

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Procesretskontoret
Slotholmsgade 10
1216 København K

E-mail: khe@jm.dk og jer@jm.dk

11. maj 2004

Retsplejerådets betænkning 1436/2004 om reform af den civile retspleje III (adgang til domstolene).

Justitsministeriet har med skrivelse af 3. januar 2004 dels anmodet Forbrugerrådet om en udtalelse vedr. forslag til forenklet inkassoproses, som Forbrugerrådet har besvaret den 23. februar og 21. april, dels vedr. de øvrige forslag i betænkningen om adgang til domstolene.

Forbrugerrådet er enig i, at adgang til domstolene og en retfærdig behandling er en grundlæggende værdi i et retssamfund. Det har længe været et problem, at sagsbehandling ved domstolene bliver opfattet som (og er) dyrt, langsomt, kompliceret og gammeldags, som det også er blevet udtrykt af Den Danske Dommerforening.

Ikke kun i Danmark, men i de fleste andre lande og i EU, har der været stigende fokus på, at almindelige borgeres "access to justice" har kummerlige kår, når det drejer sig om domstolene. Der er ikke megen nytte i, at Menneskeretskonventionens artikel 6 giver enhver ret til en retfærdig rettergang, hvis omkostningerne er så høje og processen så kompliceret, at almindelige borgere reelt er afskåret fra at anvende domstolene.

RETSAFGIFTER

Retsafgifterne har de senere år fået et fiskalt tilskud, hvilket (især) forekommer urimeligt i forbindelse med sager om mindre krav. Således er indtægterne fra retsafgifter for civile sager blevet fordoblet fra 1997 til 2002. Forbrugerrådet kan derfor tilslutte sig Retsplejerådets forslag om, at retsafgiften i sager med en økonomisk værdi indtil 50.000 kr. sættes til 500 kr., ligesom Forbrugerrådet er enig i, at denne retsafgift både skal gælde for småsagsprocessen og sager efter almindelige procesregler, således at valget mellem de forskellige behandlingsformer er afgiftsneutralt.

Forbrugerrådet finder det ligeledes positivt, at retsafgiftens størrelse begrænses i sager om prøvelse af myndighedsudøvelse, f.eks. hvor en borger indbringer forvaltningsmyndigheders afgørelser for domstolene, det være sig vedr. førtidspension eller ret til hjemmehjælp. Retsplejerådet forslår et maksimum på 4.000 kr. i disse sager, et beløb der er for højt.

Retsplejerådet gør meget ud af at pointere, at fri proces-instituttets formål er at opnå en højere grad af reel lighed i de muligheder, som personer med forskellige økonomiske forhold har for at føre retssag. Det er derfor ikke hensigten, at disse personer i kraft af fri proces skal få bedre mulighed for at føre retssag end personer med bedre økonomiske forhold. Retsplejerådets forslag skal derfor ses som en samlet pakke. Forbrugerrådet kan erklære sig enig i vigtigheden af et afbalanceret helhedssyn.

Med hensyn til de materielle betingelser foreslår Retsplejerådet en videreførelse af, at der som udgangspunkt skal gives fri proces, når en person har fået helt eller delvist medhold i et centralt statsligt klagenævn eller et privat klage- eller ankenævn, der er godkendt af økonomi- og erhvervsministeren. Forbrugerrådet kan støtte, at reglen udvides til at omfatte alle centrale statslige klagenævne samt huslejenævn og beboerklagenævn.

Retsplejerådet finder, at bagatelsager skal undtages fra fri proces, men tiltræder, at der kan gives fri proces til sagsøgeren, hvis sagen er af videregående eller af principiel betydning, og henviser i denne forbindelse til tilfælde, hvor et stort antal personer har ensartede krav imod en erhvervsdrivende eller en offentlig myndighed, således at kravets samlede værdi er betydeligt, samt til personer, der helt eller delvist har fået medhold ved Forbrugerklagenævnet og godkendte ankenævne. Dette skal ses som et modstykke til, at fri proces normalt er betinget af, at en klager først har benyttet nævnprocessen. Forbrugerrådet kan tiltræde det sidste, men er imod, at fri proces skal afslås, hvis sagen er bagatelagtig. Undtagelsen om, at fri proces kan opnås, hvis sagen har videregående betydning, vil føre til kompliceret bevisførelse, og forslaget bør derfor ikke nyde fremme.

Det bemærkes "for fuldstændighedens skyld", at det ikke kommer på tale at give mulighed for umiddelbar tvangsfuldbyrdelse af afgørelser truffet af Forbrugerklagenævnet eller de godkendte nævne, jf. Retsplejerådets betænkning om Reform af den civile retspleje I fra 2001. Forbrugerrådet skal i denne forbindelse igen henvise til den modsætning, der ligger i, at man kan stille forslag om en forenklet inkassoprocess, hvor kravene ikke er afgjort, men ikke fremsætter forslag til forbedring af forbrugerens processuelle stilling i forbindelse med sager, hvor forbrugeren allerede har fået medhold ved Forbrugerklagenævnet eller et godkendt ankenævn. Afgørelserne bør gøres exigible.

Forbrugerrådet ser det som meget positivt, at Retsplejerådet foreslår at videreføre reglen om, at man i særlige tilfælde kan bevilge fri proces, selv om de almindelige betingelser ikke er opfyldt, herunder navnlig i sager af principiel karakter eller almindelig offentlig interesse. Som eksempler nævnes hidtil uafklarede lovfortolkningsspørgsmål, sager af mere indgribende betydning over for enkeltpersoner eller grupper samt sager, hvor afgørelsen kunne tjene som præjudikat ved senere tilfælde. Beskrivelsen af denne undtagelsesmulighed ligger meget tæt på indholdet af den særlige bevilling, som Forbrugerrådet har administreret for Økonomi- og Erhvervsministeriet siden 2000. Forbrugerrådet finder det ligeledes nødvendigt, at forslaget også giver mulighed for at give fri proces, selv om an-

Forbrugerrådet finder endvidere, at retshjælpsbetingelserne bør ændres således, at også eventuelle omkostninger ved behandling af sager ved ankenævn dækkes, f.eks. sagkyndiges erklæringer med videre.

Selv om der er økonomisk fornuft i sammenkædningen af fri proces-instituttet og retshjælpsforsikring, mener Forbrugerrådet, at det væsentlige er, at vurderingen af, om en part har rimelig grund til at føre proces, vil falde ens ud, hvad enten parten har en retshjælpsforsikring, der dækker sagen, eller ej. Forbrugerrådet finder derfor, at praksis bør følges nøje. Forbrugerrådet er ligeledes enig i, at det bør overvejes at forhøje forsikringsmaksimum, således at udgifterne i så godt som alle sager kan rummes inden for maksimum, jf. Retsplejerådets undersøgelse over, hvad fri proces-sagerne koster i praksis - set i lyset af Retsplejerådets forslag om sagsomkostninger.

SMÅSAGSPROCESSEN

Allerede under drøftelserne i Forbrugerkommissionen i begyndelse af 1970'erne gav Forbrugerrådet udtryk for, at forbrugernes manglende retsbeskyttelse ikke udelukkende skyldes problemer ved lovgivningen, men at omkostningerne ved at gå til domstolene står i misforhold til sagens genstand, ligesom domstolsprocessen slet ikke er gearret til at behandle forbrugerklager. På baggrund af Forbrugerkommissionens betænkning II oprettedes i 1975 Forbrugerklagenævnet og hjemmelen til at etablere godkendte private klagenævn.

Samtidig med disse drøftelser foreslog Retsplejerådet, at der skulle indføres en adgang til at få forbrugsager behandlet ved domstolene ved en forenklet procesform, normalt uden medvirken af advokater mv., hvilket ikke opnåede tilslutning, ligesom heller ikke forslaget i Retsplejerådets betænkning fra 1978 og følgende lovudkast. Anstødsstenene var som også senere spørgsmålet om dommere mere aktive procesledelse, spørgsmålet om hvorvidt den tabende part skulle pålægges sagsomkostninger, samt især spørgsmålet om processen kunne eller skulle foretages med bistand fra advokat.

I 1997 afgav Småsagsudvalget en betænkning, hvorefter flertallet gik ind for, at retten får større ansvar og beføjelser med hensyn til sagsstyring og procesledelse, således at processen i det hele indrettes således, at en part kan føre sagen uden advokatbistand. Der var ikke forbud mod advokatmedvirken, men en part, der møder med advokat, kunne ikke få erstattet sine advokatomkostninger. Især Advokatrådet var stærkt negativ over for forslaget, der sigtede på en stort set advokatløs behandling. Forbrugerrådet gik ind for, at der slet ikke skulle kunne deltage advokater i processen, da en sådan medvirken ville kunne medføre en betydelig forskelsbehandling, således at den mere velbeslæede part ville kunne møde med advokat, uanset om disse omkostninger ikke blev dækket.

medfører betaling af advokatomkostninger - hverken i form af udgifter til egen advokat og/eller modpartens advokat, såfremt sagen tabes.

Konkluderende skal Forbrugerrådet udtale, at der er stort behov for en småsagsproces både direkte anvendt og som en opfølgning på klagenævnssager. Selvom Forbrugerrådet anerkender, at der er gjort et godt forsøg på at minimere omkostninger, bl.a. ved at lade dommeren foretage aktiv procesledelse, finder Forbrugerrådet forsat, at der bør være tale om en "advokatløs" proces, da det forsat er kostbart for en part at tabe en sådan retssag i forbindelse med betaling af modpartens advokat. Dette skal også ses i lyset af, at der i England kun tilkendes sagsomkostninger til juridisk bistand til udarbejdelse af stævningen.

Med venlig hilsen

Villy Dyhr
Chef for Politisk Afdeling

Benedicte Federspiel
Chefkonsulent

65

Justitsministeriet
Lovafdelingen

Direkte tlf. 45 27 07 20
Direkte fax 45 27 09 88
E-mail: pan@fdm.dk
3. maj 2004
Ref: PAN/smv

Deres sagsnr. 2003-740-0247 - Høring over Retsplejerådets betænkning om adgang til domstolene, Betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III (Adgang til domstolene)

Forenede Danske Motorejere har gennemgået Retsplejerådets øvrige forslag til en reform af den civile retspleje udover en forenklet inkassoproces som beskrevet i Betænkningen.

FDM har ingen bemærkninger til Retsplejerådets øvrige forslag.

Med venlig hilsen
FDM Juridisk afdeling

Fuldmægtig, cand. jur.

MEMBER OF ALLIANCE INTERNATIONALE DE TOURISME

FORENEDE DANSKE MOTOREJERE
FIRSKOVVEJ 32 · POSTBOKS 500 · DK-2800 KGS. LYNGBY
TELEFON 45 27 07 07 · TELEFAX 45 27 09 93 · GIRO 402-2270
CVR nr. 10 37 67 18 · E-MAIL: fdm@fdm.dk · www.fdm.dk

4/5-54
Justitsministeriets
Lovafdeling

12 2003-740-247

REALKREDITRÅDET

Sendt pr. e-mail

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

27. april 2004
G 400 – tbj

Høring over Retsplejerådets betænkning 1436 om adgangen til domstolene – dog ikke afsnittet om en forenklet inkassoprocess

Idet der henvises til Justitsministeriets høringsskrivelse af 13. januar 2004 samt den vedlagte betænkning 1436/2004 skal Realkreditrådet bemærke, at betænkningen ikke giver anledning til konkrete bemærkninger.

Særligt om kapitel 10 henvises til Realkreditrådets høringssvar af 17. februar d.å.

Realkreditrådet benytter dog lejligheden til at udtrykke overordnet anerkendelse af den linje der tilsigtes med betænkningen, idet der i takt med udviklingen og den måde hvorpå borgere og virksomheder tilrettelægger deres aktiviteter på, ses at være behov for en smidigere tilgang til domstolene.

Særligt kapitlerne 6 og 7 om henholdsvis retsafgifter i civile sager og sagsomkostninger rummer en tiltrængt og velkommen omstilling til de realiteter, der gør sig gældende for virksomheder og borger, der får behov for at få prøvet sager ved domstolene.

Med venlig hilsen

Trineke Borch Jacobsen

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Akt.nr. 62

Jmt. Mdt.
22 APR 2004

Vores ref. JTV/bnl-kfo

Journalnr. 1.3.4.1-010

Deres ref. 2003-740-0247

Dato 21.04.2004

Retsplejerådets betænkning om reform af den civile retspleje III - adgang til domstolene (Betænkning nr. 1436)

Med henvisning til Justitsministeriets brev af 13. januar 2004 skal F&P hermed fremkomme med følgende bemærkninger til ovenstående betænkning. (For så vidt angår betænkningens kapitel 10 om forenklet inkassoproces, har F&P fremsendt sine bemærkninger ved brev af 10. februar 2004. Nærværende brev omhandler således de øvrige betækningskapitler):

1. Sagsomkostninger

F&P kan overordnet tilslutte sig forslaget om at bibeholde princippet om, at den tabende part skal være objektivt ansvarlig for den vindende parts sagsomkostninger samt forslaget om - som grundlag for beregning af advokatsalæret - at bibeholde generelle vejledende salærtakster.

F&P har dog noteret sig, at man med forslaget dels lægger op til bredere intervaller for beregningen af advokatsalæret, og dels lægger op til en generel forhøjelse af advokatsalærerne.

Som bekendt udgør de vejledende takster også grundlaget for retshjælpsforsikringens dækning af salæret til sikredes advokat.

Nærværende forslag vil altså - med bevarelsen af den eksisterende retshjælpsforsikringsordning - medføre øgede erstatningsudbetalinger i form af højere salærer til advokaterne. Det er derfor ikke korrekt, når det i betænkningen (side 279) anføres, at "forslaget ikke tilsigter en forhøjelse af de salærer, som advokater kræver, men en bedre overensstemmelse mellem disse salærer og det beløb, som tilkendes den vindende part til dækning af udgifter til advokat".

Forslaget vil medføre en generel forhøjelse af advokaternes sækkrav under retshjælpsforsikringen. Samtidig skal påpeges, at forslaget om bredere intervaller formentlig vil have den konsekvens, at advokaterne i forbindelse med retshjælpsdækning generelt vil beregne deres sækkrav i den øvre ende af hvert interval. Med forslaget må forsikringsselskaberne forventes i højere grad at måtte afsætte ressourcer til i de konkrete tilfælde at bedømme - og indgå i dialog om - rimeligheden i advokaternes sækkrav.

JUSTITSMINISTERIETS

Lovafdeling

2003 - 740 - 0247

F&P skal samtidig bemærke, at vi stiller os noget undrende over for forslaget om at undtage de mindre sager fra de ny takster. F&P forstår bemærkningerne således, at man for disse sager må tage udgangspunkt i et minimumssalær på 10.000 kr. Også på dette område vil der altså være tale om en væsentlig forhøjelse i retshjælpsforsikringens salærafregning.

F&P skal i relation til forslaget om et minimumssalær på 10.000 kr. yderligere fremhæve, at størrelsen af salæret indgår i vurderingen af, hvornår det - såvel i relation til fri proces og retshjælpsforsikring - er rimeligt at føre en sag. En generel forhøjelse af minimumssalæret vil med andre ord kunne skubbe grænserne for, hvornår en sag bør dækkes.

Det er F&P's opfattelse, at man i betænkningen generelt mangler at forholde sig til de øgede salærudgifter - udgifter, som for retshjælpsforsikringens vedkommende - alene vil kunne dækkes ved at forhøje præmien på retshjælpsforsikringen, jf. nedenfor.

2. Retshjælp

Betænkningen stiller forslag om at gøre statens tilskud til advokatretshjælp subsidiær i forhold til en eventuel retshjælpsdækning (betænkningens side 341). Der gives ikke nogen begrundelse for dette ud over, at det vil være "logisk".

F&P forudsætter - og lægger meget vægt på - at forsikringsdækningen på dette område ikke tænkes udvidet i forhold til de generelle vilkår.

De fleste af de sager, som behandles ved den omhandlede advokatretshjælp, vil formentlig næppe opfylde retshjælpsforsikringens betingelse om, at der skal foreligge en konkret tvist. Det må endvidere forventes, at en lang række af sagerne må skulle henvises til behandling ved relevant klagenævn m.v., inden retshjælpsdækning kan ydes.

Forslaget om, at der i forbindelse med advokatretshjælp skal søges om retshjælpsdækning synes på den baggrund alene at ville gøre ordningen administrativt tungere for såvel advokaterne som forsikringsselskaberne, uden at det i øvrigt vil have betydning for et nævneværdigt antal af sager.

F&P har i øvrigt meget vanskeligt ved at se det "logiske" i Retsplejerådets forslag. Forslaget synes således at bygge på den misforståelse, at retshjælpsforsikringen udgør en social sikringsordning på linie med de statslige tilskudsordninger.

Som privatfinansieret ordning må retshjælpsforsikringen principielt adskilles fra de statslige tilskudsordninger. Den øgede udgift, som forslaget her vil påføre, vil alene kunne hentes hjem over præmierne fra den kreds af personer, som har tegnet en retshjælpsforsikring.

For så vidt angår de private forsikringsordninger, må man samtidig være opmærksom på, at disse alene vil kunne finansieres i det omfang, at de sikrede har et fortsat incitament til at tegne forsikringen i form af en udvidet dækning i forhold til det, man kan opnå gennem det offentlige system.

Forslaget om at gøre statstilskuddet subsidier i forhold til en eventuel forsikringsdækning vil med andre ord betyde, at de sikrede via deres præmier selv skal betale for en ydelse, som de i øvrigt - uden forsikringsdækning - gratis kunne opnå.

Forslaget vil altså udhule de sikredes incitament til at tegne forsikring og er i modstrid med de generelle principper for tegning af private forsikringsordninger.

F&P må derfor udtrykke sin modstand mod denne del af forslaget.

F&P skal i øvrigt i parentes bemærke, at forslaget om, at forbrugerne - via præmierne - nu skal betale for en hidtidig offentlig dækket ydelse, synes at harmonere dårligt med principperne i Regeringens "skattestop".

3. Fri proces og retshjælpsforsikring

3.1 Samordning af fri proces og retshjælpsforsikring

Flertallet foreslår (side 355) en processuel adskillelse, således at der ikke skal meddeles fri proces i de sager, hvor sikrede måtte være omfattet af en retshjælpsforsikring. Har ansøgeren ikke retshjælpsdækning - enten fordi ansøgeren slet ikke har tegnet forsikring, eller fordi sagen efter sin art klart falder uden for dækningsområdet - behandles ansøgningen om fri proces på sædvanlig vis. Det samme gælder, hvis forsikringsselskabet har afslået dækning, eksempelvis fordi ansøgeren efter selskabets opfattelse ikke i relation til forsikringsbetingelserne har rimelig grund til at føre proces.

Som påpeget i betænkningen kan F&P generelt tilslutte sig principperne i ovennævnte forslag om at adskille fri proces og retshjælpsforsikring.

Retsplejerådets flertal forudsætter imidlertid, at der ikke skal være nogen selvrisiko på retshjælpsforsikringen, når sikrede opfylder de økonomiske betingelser for at få fri proces.

F&P er modstander af denne del af forslaget. Det forekommer meget uhensigtsmæssigt, at selskaberne skal foretage den økonomiske bedømmelse alene med henblik på at vurdere, hvorvidt der skal betales selvrisiko eller ej. Der vil - til alle kunders fordel - kunne opnås en administrativ lettelse, såfremt selskaberne helt kunne undgå at foretage denne vurdering og således lægge den samme selvrisiko til grund i alle sager.

Det skal i parentes bemærkes, at det ligeledes må være i alle parter interesse, at selskaberne - hvor dette ikke er umiddelbart nødvendigt - generelt fritages for at skulle involvere sig i sikredes private, økonomiske oplysninger om indtægtsforhold m.v.

Det skal samtidig fremhæves, at Retsplejerådet foreslår at indføre en egenbetaling på 1.000,- kr. i forbindelse med fri proces med en adgang for det offentlige til i særlige tilfælde at fritage for denne. Parallelt med det bør der ligeledes på retshjælpsforsikringsområdet - af bl.a. præventive hensyn - gælde en (vis) egenbetaling i form af en generel selvrisiko (eventuelt med en tilsvarende adgang for det offentlige til i særlige tilfælde at dække denne selvrisiko).

F&P skal endelig fremhæve, at betænkningen - heller ikke på dette område - forholder sig til de økonomiske konsekvenser af de stillede forslag. Med forslaget overtager selskaberne visse af de opgaver, som hidtil har ligget hos fri-proces-myndighederne. Forslaget vil altså medføre en vis yderligere administrativ byrde for selskaberne. Samtidig vil forslaget medføre øgede erstatningsudbetalinger, idet retshjælpsforsikringen fremover også vil skulle dække betaling af retsafgift i de sager, som hidtil har været behandlet under fri proces.

F&P skal opfordre til, at man forholder sig til disse økonomiske aspekter af de stillede forslag, jf. nedenfor.

3.2 Retshjælpsforsikring

Retsplejerådets forslag til justeringer af retshjælpsforsikringsbetingelserne giver F&P anledning til følgende bemærkninger:

3.2.1 Fri proces

F&P har ikke indvendinger mod forslaget om at ophæve betingelsen om, at sikrede, der opfylder de økonomiske betingelser for fri proces, skal indgive fri-proces-ansøgning, jf. ovenfor.

F&P kan dog ikke tilslutte sig forslaget om at ændre vilkåret om selvrisiko til bestemmelse om, at der ikke er selvrisiko, når ansøgeren opfylder de økonomiske betingelser for at få fri proces.

Det er således F&P's opfattelse, at der i stedet bør indføres en generel selvrisikobestemmelse gældende for alle sikrede, jf. ovenfor.

3.2.2 Ophævelse af bestemmelsen i forsikringsbetingelsernes § 11, stk. 5 om beregning af advokatsalæret

Et mindretal af rådet foreslår en ophævelse af bestemmelsen i forsikringsbetingelsernes § 11, stk. 5, med det formål, at advokaterne skal have større frihed i deres salærafregning over for forsikringsselskaberne.

F&P skal udtrykke sin stærke modstand mod mindretallets forslag, som vil betyde en radikal ændring af den almindelige private retshjælpsforsikrings rolle i samfundet.

Nøjagtig ligesom domstolene har forsikringsselskaberne behov for et redskab til beregning af advokatsalæret. I det omfang et sådant redskab ikke fandtes - og man gik over til en rent aftalebaseret ordning - måtte selskaberne på anden vis træffe foranstaltninger med henblik på at sikre, at omkostningerne i den enkelte sag blev holdt på et rimeligt niveau, herunder sikre, at der ikke blev rejst krav baseret på f.eks. en helt urimelig timetals- og/eller timesatsberegning. Den rent aftalebaserede ordning ville med andre ord forudsætte, at selskaberne fra sag til sag i langt højere grad måtte forholde sig til omkostningsspørgsmålet dels i form af forudgående salæraftaler, og dels ved løbende at skulle inddrages i processen med henblik på godkendelse af de enkelte sagsskridt. Ordningen ville endvidere forudsætte, at sikredes i dag frie valg af advokat måtte indskrænkes.

Der er fra alle sider ønske om, at den eksisterende ordning - hvor langt størsteparten af befolkningen er dækket af en retshjælpsforsikring - opretholdes. Udbredelsen af retshjælpsforsikringen er imidlertid en følge af, dels at dækningen indgår som en obligatorisk del af de almindelige former for familie-, hus- og bilforsikringer, og dels - og ikke mindst - at administrationsomkostningerne ved den inkorporerede dækning kan holdes på et lavt niveau.

I det omfang, selskaberne i alle sager skulle forhandle med advokaten om størrelsen af dennes salær m.v. og i øvrigt løbende deltage i sagens behandling, ville dette naturligvis medføre væsentligt øgede administrationsomkostninger.

Samtidig ligger det formentligt også klart, at i hvert fald advokaternes ønske om regelændringen hovedsagelig er begrundet i ønsket om generelt at kunne rejse større salærkrav mod retshjælpsforsikringen. Forslaget ville således givetvis medføre øgede udgifter til advokatsalærer.

En forsikringsdækning på området ville med andre ord tage form af et helt andet produkt - og indbefatte en helt anden pris - end det, vi kender i dag. Produktet ville formentligt næppe kunne indgå som "automatisk" bestanddel af de almindelige former for privatforsikringer, og det ville bl.a. på grund af prisen formentligt være de færreste, som ville finde det attraktivt at tegne en individuel forsikring på området.

F&P må på den baggrund meget opfordre til, at man henholder sig til flertallets opfattelse - altså at bibeholde bestemmelsen i forsikringsbetingelsernes § 11, stk. 5.

3.2.3 Emnemæssig ensretning mellem fri proces og retshjælpsforsikring

F&P har noteret sig, at flertallet har valgt ikke at anbefale ændringer af de eksisterende dækningsundtagelser i retshjælpsforsikringen med hensyn til det familieretlige område, ansættelses- samt skatte- og afgiftssagerne.

F&P er enig i flertallets opfattelse, idet det i den forbindelse skal fremhæves, at en eventuel udvidelse på de nævnte områder vil have vidtgående omkostningsmæssige konsekvenser og således i væsentligt omfang fordyre dækningen.

3.2.4 Rimelig-grund-vurdering

F&P har med tilfredshed noteret sig, at man ikke med forslaget søger at ensrette rimelig-grund-betingelsen under henholdsvis fri og proces og retshjælpsforsikringen.

Det er F&P's opfattelse, at opretholdelse af en privat dækning - i form af retshjælpsdækning - forudsætter en vis partsautonomi for forsikringsselskaberne med hensyn til, hvorledes dækningen skal formuleres samt administreres, herunder bl.a. i relation til spørgsmålet om rimeligheden af at føre retssag. Man må med andre ord acceptere, at rimelighedsbedømmelsen efter retshjælpsforsikringen i visse tilfælde vil være en anden end efter de foreslåede regler om fri proces

3.2.5 Tvangsfuldbyrdelse

Flertallet foreslår, at retshjælpsforsikringen også bør dække en eventuel nødvendig tvangsfuldbyrdelse.

Med bemærkning om, at forslaget vil medføre øgede dækningsudgifter, stiller F&P sig positiv over for forslaget. Det vil dog eventuelt kunne være nødvendigt at fastsætte særlige betingelser for tvangsfuldbyrdsdækningen med henblik på at imødegå, at denne udnyttes til at føre udsigtsløse sager. Det forudsættes samtidig, at selskaberne i de konkrete tilfælde må kunne vurdere - og lade forsikringsdækningen afhænge af - rimeligheden af at søge tvangsfuldbyrdelse gennemført.

3.2.6 Forsikringsmaksimum

Flertallet anbefaler, at de enkelte forsikringsselskaber løbende - og navnlig efter en gennemførelse af Retsplejerådets forslag om sagsomkostninger - overvejer, om der kan være grund til at forhøje forsikringsmaksimum med henblik på at fastholde den nuværende fordeling, hvor udgifterne i så godt som alle sager kan rummes inden for forsikringsmaksimummet.

F&P har noteret sig anbefalingen og skal generelt pege på, at selskaberne - som følge af den frie konkurrence på dette område - må antages løbende at tilpasse dækningen til kundernes behov.

I øvrigt henvises til bemærkningerne nedenfor om de økonomiske konsekvenser af retsplejerådets forslag og nødvendigheden af, at selskaberne kan imødegå de øgede omkostninger ved justeringer af præmien.

4. Småsagsproces

F&P stiller sig generelt positiv over for ønsket om at skabe en forenklet proces for behandling af småsager.

Overordnet er det imidlertid F&P's opfattelse, at forslaget om en småsagsproces - som betænkningen også er inde på - ikke bør ses løsrevet fra de øvrige projekter, forsøgsordninger m.v., som i øjeblikket er i gang.

I relation til betænkningens forslag mangler en endelig behandling af spørgsmålene om kumulation af sager, anke samt en endelig stillingtagen til og gennemførelse af en eventuel kommende retskredsreform.

F&P skal endvidere pege på, at den verserende forsøgsordning vedrørende retsmægling vil kunne få betydning for behandlingen af en lang række af de typer sager, som forudsættes behandlet under småsagsprocessen.

F&P skal meget opfordre til, at forslaget om småsagsproces ikke gennemføres løsrevet fra ovennævnte initiativer, udestående spørgsmål m.v., men at man i stedet på sigt søger at etablere en samlet ordning med inddragelse af alle ovennævnte forhold.

For så vidt angår det konkrete forslag til småsagsproces, skal F&P bemærke, at vi tager kraftigt afstand fra forslaget om, at der på retshjælpsforsikringen ikke skal betales selvrisko for sager omfattet af småsagsprocessen. Parallelt med forslaget om, at der for fri proces skal gælde en vis egenbetaling, er det således F&P's opfattelse, at præventive hensyn taler for, at der

også på retshjælpsforsikringen fastsættes en vis egenbetaling i form af en (begrænset) selvrisiko.

Et af hovedformålene med småsagsprocessen er, at parterne ikke nødvendigvis behøver at engagere en advokat. I det omfang, at det ville være fuldstændig "gratis" for den enkelte at lade sig bistå ved advokat, må det imidlertid forventes, at langt de fleste ville benytte sig af denne mulighed. Forslaget om den manglende selvrisiko ses med andre ord i konflikt med de generelle forudsætninger for forslaget om småsagsproces.

F&P finder endvidere, at der er en "pædagogisk" effekt i, at parterne ikke fuldstændig omkostningsfrit kan anlægge sag ved domstolene. Selvriskoen - og i øvrigt den foreslåede egenbetaling under fri proces - er medvirkende til, at domstolene skånes for sager, som efter deres art og omfang helt åbenbart ikke burde føres her.

F&P lægger altså meget vægt på, at adgangen til at håndhæve selvrisiko bevares også inden forslaget til ny småsagsproces.

F&P har noteret sig forslaget om, at den vindende part for visse småsager alene vil kunne opnå delvis dækning for sine sagsomkostninger. F&P har forståelse for forslaget, men finder dog ikke, at man som sagsøgende part med rimelighed kan forvente en sådan omkostningsfordeling i alle sager. Har man som sagsøgende part haft mulighed for at "begrænse" sagsomkostningerne f.eks. ved i første omgang at lade sagen behandle ved godkendt ankenævn m.v., finder F&P det ikke rimeligt, at man ikke her bør være "ansvarlig" for de fulde sagsomkostninger.

F&P skal endvidere pege på, at selskaberne ud fra de foreliggende oplysninger om småsagsprocessen vil have meget vanskeligt ved at "risikovurdere" området, idet der savnes oplysninger om antallet af sager, hvor mange af disse der forventes at overgå til normal domstolsbehandling m.v.

På nuværende tidspunkt er det altså umuligt at vurdere de økonomiske konsekvenser af denne del af Retsplejerådets forslag.

5. Økonomiske konsekvenser

Der er næppe nogen tvivl om, at samlet set vil Retsplejerådets forslag medføre en fordyrelse af retshjælpsforsikringen. Dette vil bl.a. være en følge af forslaget om forhøjede advokatsalærer, forslaget om opsplitningen mellem fri proces og retshjælpsforsikringen, forslaget om dækning af tvangsfuldbyrdelse m.v.

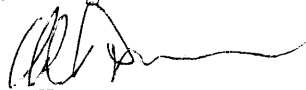
Betænkningen ses ikke at behandle de omkostningsmæssige spørgsmål. F&P skal på den baggrund fremhæve, at udgifterne til øgede forsikringsudbetalinger alene vil kunne dækkes ved at forhøje præmierne på retshjælpsdækningen. Eventuelle forslag må således gennemføres med respekt for, at skal selskaberne vedblive med at tilbyde retshjælpsdækningen som et integreret produkt i de mest almindelige forbrugerforsikringer, skal der også være sammenhæng mellem selskabernes udgifter og indtægter.

F&P finder det af afgørende betydning, at man ved eventuelle videre lovinitiativer på området forholder sig til dette spørgsmål.

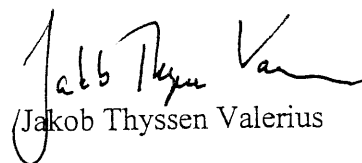
F&P skal i den forbindelse pege på, at det har været kutyme ved tidligere lovændringer, der har haft direkte indflydelse på de private forsikrings dækningsområde, at man samtidig har forholdt sig til præmiespørgsmålet ved indføjelse af en samtidig adgang i lovgivningen for selskaberne til at regulere præmierne (uden opsigelsesret for kunden) i overensstemmelse med den skønnede merudgift. Det skete bl.a. i forbindelse med den seneste ændring af erstatningsansvarsloven.

F&P finder det af afgørende betydning, at man indfører tilsvarende regulering ved eventuelle, opfølgende lovinitiativer på dette område.

Med venlig hilsen

Claus Tønnesen

/Jakob Thyssen Valerius

■ V A TELEFAX 33 93 35 10 / 4 s der

Justitsministeriet
Processretskontoret
Søstholmegade 10
1: 16 København K

A t.: Ketilbjørn Hertz

Dato: 6. maj 2004
Deres ref.: 2003-740-0247
Vores ref.: CAD

Høring over Retsplejerådets betænkning 1436 – adgang til domstolene

HTS Interesseorganisationen (HTS-I) takker for at have modtaget ovennævnte betænkning i høring.

Grundlæggende er vi meget tilfredse med de tiltag, Retsplejerådet lægger op til, særligt for så vidt angår retsafgifter, tilkendelse af sagsomkostninger og småsagsproces. Det er HTS-I's opfattelse, at disse tiltag vil medvirke til at gøre domstolsbehandling af tvister mere attraktiv for erhvervslivet, bl.a. fordi omkostningsniveauet synes at komme til at stå i bedre forhold til sagens reelle værdi for parterne, end tilfældet er nu.

Dog har vi en række kritikpunkter og bemærkninger til betænkningens enkelte dele. Disse følger nedenfor, idet betænkningens systematik danner rammen for strukturen i disse bemærkninger.

Kapitel 7 – Sagsomkostninger

3. fravigelse af hovedprincippet for fordeling af sagsomkostninger

Det fremgår flere steder i betænkningen, herunder i bemærkningerne til lovkastets § 312, at den vindende parts status – f.eks. stor erhvervsvirksomhed eller interesseorganisation – skal tillægges betydning i rettens vurdering af, om den tabende part skal betale (fuld) sagsomkostninger til den vindende part.

Dette kriterium tager HTS-I stærkt afstand fra. Vi finder det retssikkerhedsmæssigt stærkt betænkeligt at operere med et sagsomkostningsfordelingsprincip, hvor den vindende parts status og økonomiske formåen har selvstændig betydning. Store erhvervsvirksomheder og interesseorganisationer afholder – på samme måde som andre – omkostninger ved at føre retssager og har samme krav som andre på at få dækket dette tab, hvis de vinder sagen.

■ HTS - Handel, Transport
og Serviceerhvervene
Børsen
1217 København K
Telefon 70 13 12 00
Telefax 70 13 12 01
hts@hts.dk
www.hts.dk

10/5-04
JUSTITSMINISTERIETS
Lovafdeling

Kapitel 8 – Fri proces og retshjælpsforsikring

2.3.3. Sagens art

Det fremgår flere steder i betænkningen, at erhvervsmæssige sager som hovedregel generelt skal være undtaget fra fri proces, med mindre der er tale om forhold, der decideret truer virksomheders eksistensgrundlag.

Der er ingen tvivl om, at der ofte meget store omkostninger, der – selv efter en gennemførelse af de i betænkningen foreslåede omkostningslettelser – er forbundet med at føre retssager i Danmark, reelt afholder en lang række mindrebedemlede virksomheder fra at indlede processer, som de ellers kunne og ville have ført. Ligeledes er det ofte byrdeuldt at blive sagsøgt i en sag, hvilket medfører, at mindrebedemlede virksomheder mere eller mindre bliver tvunget til at indgå ofte ikke gunstige forlig. Hertil kommer, at adgangen for bl.a. forbrugere til at føre klagesager i de senere år er blevet udvidet, hvilket har ført til flere sager mod erhvervsdrivende. Efter HTS-ls opfattelse bør der tilsvarende skabes lettere adgang for mindrebedemlede erhvervsdrivende til at adressere disse sager og derved få prøvet de spørgsmål, tvisterne vedrører.

Retsplejerådet synes at være af den opfattelse, at erhvervsdrivende bør indregne udgifter til retssager i deres driftsomkostninger og om nødvendigt overveje at søge forsikringsdækning.

I den sammenhæng er det meget påliggende for HTS-l at medvirke til, at lovgiver ikke bringes den – fejlagtige – opfattelse, at virksomheder generelt har mulighed for at tegne retshjælpsforsikringer. Retshjælpsdækning til erhvervsaktiviteter har indtil for ganske nyligt ikke været udbudt som almindeligt forsikringsprodukt, og de få produkter, der er tilgængelige på nuværende tidspunkt, har et meget begrænset dækningsområde. F.eks. er bl.a. følgende sagstyper generelt undtaget fra retshjælpsdækning i de – ret få – retshjælpsprodukter, som ifølge HTS-ls oplysninger udbydes til erhvervsdrivende:

- sager vedrørende immaterielle rettigheder,
- sager om overtrædelse af markedsføringsloven, såfremt der kun er nedlagt påstand om bøde,
- skatte- og afgiftssager, og
- sager om overtrædelse af miljølovgivningen

I lyset af regeringens klare ønske om at lette vilkårene for iværksættere og andre erhvervsdrivende og på baggrund af det ovenfor anførte skal HTS-l opfordre regeringen til på ny at overveje indførelse af en model, hvorefter visse erhvervsdrivende kan få bevilget fri proces til almindelige forretningsmæssige retssager. Eventuelt kunne man forestille sig, at den pågældende virksomhed blev forpligtet til at tilbagebetale en del af den bevilgede fri proces, såfremt virksomheden fik medhold i retssagen og derved opnåede et kontant provenu.

HTS-l skal i den sammenhæng henlede opmærksomheden på, at man i Sverige har videre adgang til fri proces i erhvervsmæssige sager, netop når der er tale om hovedaktivitet af mindre omfang, hvor den erhvervsdrivende nærmest kan sidestilles med en lønmodtager.

Kapitel 11. Småsagsproces

3.2. Anvendelsesområde for småsagsprocessen

HTS-I er enig i, at en økonomisk grænse på kr. 50.000 er hensigtsmæssig på nuværende tidspunkt. Imidlertid synes det at fremgå af lovudkastet, at dette tal skal være absolut og fremgå direkte af retsplejeloven. Vi mener ikke, at denne ordning er hensigtsmæssig, idet denne økonomiske grænse formentligt hurtigt vil blive overfløjet af den økonomiske udvikling og vise sig at være for lav, og idet der så vil skulle en egentlig lovændring til for at hæve grænsen til et niveau, der på det pågældende tidspunkt vil svare til kr. 50.000 i 2004-tal. Vi foreslår derfor, at der i retsplejeloven indsættes en bestemmelse om, at den økonomiske grænse enten reguleres i takt med et relevant indeks, eller fastsættes i bekendtgørelsesform for derved at sikre, at den økonomiske grænse stedse er tidssvarende.

HTS-I noterer med stor tilfiedshed, at Retspjerådet understreger, at det er af væsentlig betydning for småsagsprocessens fremtidige succes og betydning, at den bliver opfattet som brugbar og attraktiv for erhvervsparter.

Det er imidlertid HTS-I's opfattelse, at småsagsprocessen i den foreslåede form lader sig del tilbage at ønske for så vidt angår dette kriterium om brugbarhed, netop fordi småsagsprocessen sagligt er begrænset til kun at kunne rumme byretssager. Heraf følger at sager, der skal anlægges ved Sø- og Handelsretten som første instans, ikke vil kunne behandles inden for rammerne af småsagsprocessen. En ikke uvæsentlig del af virksomhedernes indbringes tvistemål drejer sig imidlertid netop om sager af markedsføringsretlig og immaterielretlig karakter – altså sager, der ofte vil skulle anlægges ved Sø- og Handelsretten i første instans. Mange af disse sager ville i øvrigt falde inden for rammerne af småsagsprocessen – for så vidt angår økonomisk værdi – og ville efter vor opfattelse være egnede til behandling inden for rammerne af denne procesform. Vi skal derfor opfordre regeringen om at arbejde for, at også sager, der efter de gældende regler skal anlægges ved Sø- og Handelsrettens i første instans, vil kunne behandles som småsagsprocesser – forudsat naturligvis, at de i øvrigt opfylder betingelserne for behandling som sådanne.

2.4. Sammenhæng med andre reformprojekter

Retsplejerådet lægger op til, at småsagsprocessen som foreslået først kan blive en realitet, når der er gennemført en retskredsreform. HTS-I har naturligvis forståelse for, at en række eksisterende byretter ikke har kapacitet til at skabe et sekretariat med de ressourcer, den foreslåede småsagsproces fordrer. Men en stor del af de eksisterende byretter har efter vor opfattelse allerede på nuværende tidspunkt en størrelse og ressourcer i øvrigt til at kunne tilbyde småsagsproces i den foreslåede form.

Under hensyn til at der efter al sandsynlighed vil gå en rum tid, før en retskredsreform kan forventes gennemført, og under hensyn til det stærkt presserende behov, både borgere og virksomheder har for at kunne få løst mindre sager i en forenklet procesform, mener vi, det er afgørende, at småsagsprocesordningen indføres hurtigst muligt inden for de eksisterende rammer.

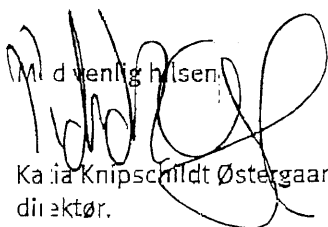
Det sagens forberedelse i småsagsprocessen netop i hovedsagen er skriftlig, og personligt fremmøde i langt hovedparten af sagerne kun vil finde sted under selve dømsforhandlingen, mener vi, at det er fuldt retssikkerhedsmæssigt forsvarligt, at småsagsprocessen i en overgangsperiode alene tilbydes i de byretter, der har ressourcemæssig mulighed for det, med den konsekvens, at parterne i visse tilfælde vil skulle anlægge sagen ved et andet værneting end det, hvor en almindelig retssag vil le skulle anlægges, med deraf følgende potentielt forøget rejsetid mv.

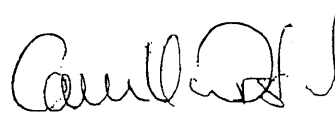
---ooOoo---

Erdeligt bemærkes, at en lang række satser, f.eks. standardsatser for advokatsalærer, i lovudkastet er angivet i absolutte tal, der synes at skulle fremgå direkte af retsplejeloven. Som nævnt ovenfor vedrørende den økonomiske grænse for småsagsprocessen medfører denne lovteknik en risiko for, at disse satser hurtigt bliver utidssvarende. HTS- skal derfor foreslå, at der generelt indføres bestemmelser i loven om, at beløbssatserne enten reguleres jævnlige i forhold til et relevant indeks, eller at satserne fastsættes i bekendtgørelsesform og reguleres jævnlige. På denne måde sikres det, at de forskellige satser vil være tidssvarende.

---ooOoo---

HTS-I står naturligvis til rådighed for yderligere bemærkninger og drøftelser.

Med venlig hilsen,

 Kaja Knipschildt Østergaard
 direktør.

 Camilla Drosted
 advokat

Telefax: 33 93 35 10

73

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Att.: Ketilbjørn Hertz

Den 3. maj 2004

Organisation for
små og mellemstore
virksomheder

Islands Brygge 26
Postboks 1854
DK-2300 København S

Telefon 33 93 20 00
Telefax 33 32 01 74
Giro nr. 6 00 21 02
Web www.hvr.dk
E-mail hvr@hvr.dk

Vedr. Ministeriets j.nr. 2003-740-0247 - Betænkning nr. 1436/2004 – reform af den civile retspleje III

I forlængelse af Håndværksrådets tidligere høringssvar vedrørende den enstrengede inkassoproces skal Håndværksrådet her fremkomme med bemærkninger til den resterende del af betænkningen for så vidt angår afsnittene "småsagsproces" og "fri proces". De øvrige afsnit giver ikke Håndværksrådet anledning til bemærkninger.

Småsagsprocessen

Håndværksrådet har i mange år arbejdet for og efterlyst en særlig småsagsproces, der skulle sikre en betimelig behandling af mindre krav på en hensigtsmæssig måde. Håndværksrådet var stærkt kritisk over for det såkaldte Småsagsudvalgs tidligere forslag, specielt fordi dette forslag lagde op til, at den virksomhed, der af sin modpart var tvunget ind i en proces, ikke kunne få dækket omkostningerne til egen advokat, selv om man fik 100 % medhold i sagen. Der var således lagt op til en proces, hvor man enten selv måtte afholde udgifter til egen advokat uanset sagens udfald, eller selv føre sagen, uanset om man havde lyst eller evne dertil.

Det er derfor glædeligt, at der med Retsplejerådets forslag er fremkommet et alternativt og velafbalanceret forslag som beskrevet i nærværende betænkning. Retsplejerådets forslag bygger på Dommerforeningens og Advokatrådets forslag til en forenklet procesform for disse mindre krav fra december 2002. Begge forslag forudsætter, at en part kan vælge at lade sig repræsentere af en advokat, og at udgangspunktet er, at den tabende part betaler sagsomkostningerne til modparten. Domstolene og procesformen indrettes på en måde, så parterne, også mindre erhvervsvirksomheder, kan få den fornødne bistand fra sekretariater tilknyttet domstolene og fra dommeren, mens sagen verserer, hvis ikke de vælger at lade sig repræsentere af en advokat.

Justitsministeriets
Lovafdeling

10 2003-740-247

En helt afgørende forudsætning for, om småsagsprocessen vil blive opfattet som en succes og som en rimelig procesform, vil være, at omkostningerne holdes nede, og at der bliver en rimelig sammenhæng imellem de reelle omkostninger, det koster en part at føre en sag, og de omkostninger, man som vindende part får tillagt fra modparten.

Håndværksrådet er klar over, at det er en vanskelig balancegang i disse sager på én gang at begrænse sagens omkostninger og samtidig tilstræbe, at den vindende part holdes skadesløs. Det er vanskelig helt klart at gennemskue forslagets økonomiske konsekvenser for parterne, men intentionerne er rigtige i forslaget. Et væsentligt element i dette er også at begrænse retsafgifterne.

Hvis det skal lykkes at finde en rimelig afvejning af omkostningerne og sagsomkostningsfordelingen, forudsætter det dels, at advokathonorarerne holdes nede, dels at domstolene og advokaterne opererer med samme takser og den samme opfattelse af virkelighedens verden, når henses til, hvad det koster at føre en sag. Det har igennem mange år været et uforståeligt og uacceptabelt faktum, at når man fører retssager, opgør domstolene sagsomkostninger efter én skala, advokaterne efter en helt anden, således at den vindende part ikke tilnærmelsesvis får dækket sine omkostninger til egen advokat af modparten, selv om sagen 100 % blev vundet. I betænkningen er der lagt op til en fælles forståelse mellem Advokatrådets og Dommerforeningens vurdering af advokattakster og en fælles målsætning om at holde advokatudgiften nede. Om det vil lykkes, kan kun tiden vise. Det er betydningsfuldt, at Dommerforeningen og Advokatsamfundet i deres fælles forslag i enighed lægger op til, at advokathonorarer i disse sager må være af moderat størrelse, så det tilpasses sagens karakter og størrelse.

Hvis det viser sig, at det ikke som tilsigtet er muligt at holde advokatomkostninger nede, vil en øget konkurrence på dette område kunne medvirke til at finde en acceptabel løsning. Det kan tænkes, at det reelt ikke er muligt for advokatvirksomheder at få en fornuftig forretning i dette sagsområde, hvorfor en liberalisering i mødeadgangen for domstolene i disse småsager kan vise sig nødvendig og hensigtsmæssig. Netop når man indretter en procesform, der gør det muligt for parterne med den fornødne vejledning fra rettens side til at føre sagen selv, bør det overvejes at åbne op for, at andre end praktiserende advokater kan repræsentere parterne i disse sager. En sådan liberalisering er ikke ensbetydende med, at alle skal have fri adgang til at fungere som rettergangsfuldmægtige, der bør fortsat stilles krav om den fornødne uddannelse og kontrol.

Småsagsprocessen og ankenævnsreformen

I betænkningens afsnit om småsagsprocessen savner Håndværksrådet Retsplejerådets vurdering af sammenhæng imellem småsagsprocessen og den ankenævnsreform, der samtidig søges gennemført ved oprettelse af en række private godkendte ankenævn inden for forskellige brancher, eksempelvis byggeri, auto m.fl. Ingen har endnu foretaget en helhedsvurdering af, hvorledes tvister bedst muligt løses. Retsplejerådet har ikke i forbindelse med forslag til småsagsproces forholdt sig til de private godkendte ankenævn, ligesom hverken regeringen eller relevante ministerier ved gennemførelse af ankenævnsreformen har forholdt sig til en småsagsproces.

Forbrugerklagenævnet og siden hen de godkendte ankenævn blev i sin tid oprettet for at finde en billigere, hurtigere og mere hensigtsmæssig måde at løse forbrugerklager på. Med en småsagsproces og en række nye godkendte ankenævn kan det vise sig med de tal, der indtil videre har været fremme, at det vil være billigere for en erhvervsdrivende at føre en småsagsproces end at blive involveret i en klagenævns-sag. Tilsvarende kan det vise sig, at klagenævnsbehandling vil være dyrere for private forbrugere, fordi de til en småsagsproces kan få henholdsvis retshjælpsdækning og fri proces. Der er mange aspekter og argumenter for og imod, men der er et behov for at tænke disse sammenhænge igennem og at fremkomme med helhedsvurdering af, hvorledes tvister bedst muligt bør løses i dette land. Også spørgsmålet om adgangen til at appellere afgørelser burde inddrages i disse overvejelser: Skal en part, som har tabt en sag både ved Forbrugerklagenævnet/et godkendt ankenævn og en byret, havde samme adgang til at appellere, som i sager, hvor man kun har fået behandlet sagen ved byretten?

Derfor ville det være ønskeligt, hvis Retsplejerådet som rette forum fremkom med en samlet redegørelse for, hvorledes tvister samlet set løses i Danmark, herunder tager stilling til berøringsfladerne mellem domstolene, Forbrugerklagenævnet og en række private godkendte ankenævn.

Fri proces

Håndværksrådet er af den opfattelse, at der i større omfang i reglerne for fri proces bør skabes mulighed for, at erhvervsdrivende og tidligere erhvervsdrivende kan få fri proces. Mange mindre erhvervsdrivende i personligt drevne firmaer har en indtægt, der ligger under de grænser, som berettiger til fri proces. Som udgangspunkt burde der ikke være en fuldstændig forskelsbehandling for indtægter opnået som lønmodtagere og som erhvervsdrivende. Der er en forskel, fordi den erhvervsdrivende kan indregne risikoen og omkostningerne ved eventuelle retssager i sin økonomi og sine priser, ligesom den erhvervsdrivende har mulighed for at afløfte om-

kostningerne i virksomhedsregnskabet. Derfor bør en lempelse af reglerne for fri proces i forhold til mindre erhvervsdrivende ikke nødvendigvis ske i form af samme vilkår som for private forbrugere, men der bør ske en lempelse.

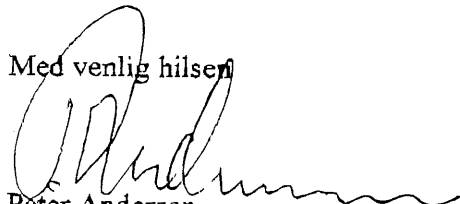
Håndværksrådet behandler mange sager for virksomheder, der er kommet i klemme hos de såkaldte annoncejager. Det har vist sig, at mange af de selskaber, der gennem vildledning sælger annoncer eller internetregistreringer til virksomheder, har specialiseret sig i at kontakte nystartede virksomheder, som man opnår kendskab til gennem udskrifter fra CVR-Registret. De fleste af disse nystartede virksomheder har på dette tidspunkt slet ikke nogen omsætning eller kundekreds og er midt i en opstartsfasen.

Det har ligeledes vist sig, at mange af de nystartede virksomheder er bibeskæftigelse for private lønmodtagere, som har et ordinært hel eller deltidsjob, hvor de ved siden af forsøger sig med mindre firmaer, der tilbyder edb-hjælp, vinimport, festarrangør og meget andet. Når disse nystartede virksomheder bliver udnyttet af de såkaldte annoncejager, er disse aftaler eller påståede aftaler indgået som led i erhverv, selv om de pågældende personer, der driver disse nystartede erhvervsvirksomheder, primært er lønmodtagere og private forbrugere. I bl.a. sådanne sager burde det være muligt i større omfang, end det hidtil har vist at være, at kunne opnå fri proces, idet de økonomiske betingelser klart ville være opfyldte. Disse personers behov for hjælp bliver ikke mindre af, at de får et momsnummer.

Også i andre tilfælde, hvor en tidligere erhvervsdrivende har måttet lukke sin virksomhed med efterfølgende store økonomiske problemer, kunne det være rimeligt og hensigtsmæssigt, at en sådan person kunne få fri proces til at føre retssager om forhold, som kunne være af væsentlig betydning for den pågældendes fremtid. Håndværksrådet forestiller sig ikke en generel, meget vid adgang til at yde fri proces i disse sager, men at der gives bedre mulighed for fri proces end den nuværende.

Herudover har Håndværksrådet ikke kommentarer, men vil afslutningsvis udtrykke glæde over, at det nu langt om længe ser ud til, at der gennemføres såvel en strenget inkassoproces som en småsagsproces.

Med venlig hilsen

Peter Andersen

Jmt. modt.

- 3 MAJ 2004

70
dansk byggeri

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

29-04-2004

Ang.:Høring over Retsplejerådets betænkning om adgangen til domstolene

Dansk Byggeri har med brev af 13. januar 2004 til høring modtaget Retsplejerådets betænkning nr. 1436 om reform af den civile retspleje III.

Dansk Byggeri ser overordnet positivt på de tiltag, der er skitseret i betænkningen, og organisationen har ikke umiddelbart bemærkning til kapitel 6, 8 og 9 og for så vidt angår kapitel 10 henvises til tidligere afgivet høringssvar herom.

Bemærkning til kapitel 7, Sagsomkostninger.

Mange erhvervsvirksomheder oplever, at de faktiske sagsomkostninger ved gennemførelse af en retssag, der vindes 100 % langt fra modsvarer af de omkostninger, der tilkendes.

Tilkendte sagsomkostninger bør fastsættes så de kommer på niveau med et normalt advokathonorar for det udførte arbejde.

I mange tilfælde, vil den i afsnit 4.2 optrykte tabel ikke give mulighed for at opnå dækning for de normale omkostninger.

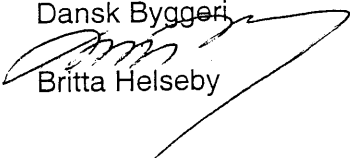
Det foreslås derfor, at satserne i tabellen forhøjes, og at det samtidig gøres klart, at tabellen alene skal være vejledende.

Bemærkninger til Kapitel 11, Småsagsprocessen.

Dansk Byggeri ser med tilfredshed på forslaget til indførelse af en småsagsproces, der vil dække et stort behov for at få løst ukomplicerede sager på en enkel, hurtig og billig måde.

Vi går ud fra, at retten også i sager der behandles under småsagsprocessen gør opmærksom på muligheden for behandling ved ankenævn.

Med venlig hilsen
Dansk Byggeri

Britta Helseby

4/5-04
Justitsministeriets
Lovafdeling

182003-740-247

Jmt. modt.
- 9 MRS. 2004

Akt.nr.

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Den 8. marts 2004
BB/ame

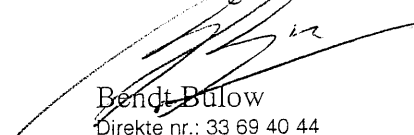
Sagsnr. 200400087-3

LIBERALE ERHVERVS RÅD

Høring over Retsplejerådets betænkning om adgang til domstolene

LIBER har ingen bemærkninger til ovenstående høring.

Med venlig hilsen

Bendt Bulow
Direkte nr.: 33 69 40 44
E-mail: bb@liber.dk

9/3-04
JUSTITSMINISTERIETS
Lovafdeling

2003 - 740 - 0247

DANMARKS REDERIFORENING

(DANISH SHIPOWNERS' ASSOCIATION)

12.15.06

Justitsministeriet
Lovafdelingen - Jens Røn
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Jmt. Mdt.
30 APR. 2004

29. april 2004

ulr/bc - 569/900001

Høring over Retsplejerådets betænkning om adgang til domstolene

Vi henviser til Justitsministeriets brev af 13. januar 2004 - Sagsnr. 2003-740-0247 - hvormed fremsendtes Betænkning nr. 1436/2004 om Reform af den civile retspleje III (adgang til domstolene), og skal meddele, at betænkningen ikke giver Danmarks Rederiforening anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen
DANMARKS REDERIFORENING

P.D.V.

Erik Lind Rasmussen

9/5-4
Justitsministeriets
Lovafdeling

12 2003-740 247

Akt.nr. 90

Dansk Arbejdsgiverforening
Vester Voldgade 113
1790 København V

Telefon 33 38 90 00
Telefax 33 12 29 76
Kontortid 8.30-16.30
E-mail: da@da.dk
Giro 5 40 08 99

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10,
1216 København K

Jmt. modt.
18 MAJ 2004

14. maj 2004
TBS
J. nr. 982048

Høring over Retsplejerådets betænkning om adgang til domstolene

Justitsministeriet har ved brev af 13. januar 2004 anmodet blandt andre Dansk Arbejdsgiverforening om en udtalelse om Betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III (Adgang til domstolene).

For så vidt angår DA's bemærkninger til betænkningens kapitel 12 vedrørende betalingspåkrav henvises til telefax af 20. februar 2004.

For så vidt angår den øvrige del af betænkningen finder DA generelt, at der er tale om fornuftige og velafbalancerede ændringsforslag.

Dog finder vi anledning til at fremkomme med følgende bemærkninger til betænkningens kapitel 7 og 9:

Ad kapitel 7 – Sagsomkostninger:

Det er efter DA's opfattelse væsentligt at fastholde hovedreglen om, at den tabende part pålægges at betale sagsomkostninger til den vindende part uanset, om parterne er repræsenteret af en interesseorganisation.

DA er enig i, at det i visse sager forekommer rimeligt i forbindelse med omkostningsspørgsmålet at tage hensyn til, om parterne er repræsenteret af f.eks. en interesseorganisation. Det er imidlertid DA's opfattelse, at det snarere bør være i sager af principiel karakter end i sager, hvis udfald konkret er tvivlsomt, at adgangen til hel eller delvis ophævelse af sagsomkostningerne bør anvendes.

Ad kapitel 9 – Fri proces og retshjælpsforsikring:

Generelt finder DA det rimeligt, at der i forbindelse med behandlingen af en ansøgning om fri proces foretages en vurdering af, om ansøgeren har rimelig udsigt til at få medhold i sagen.

Det fremgår af betænkningen, at der allerede i dag i praksis foretages en lempelig vurdering i relation til spørgsmålet om ansøgerens udsigt til at få medhold i forbindelse med ansøgninger om fri proces i sager om ansættelsesforhold.

18/5 - 04

JUSTITSMINISTERIETS
Lovafdeling

2003 - 740 - 0247

I betænkningen er der imidlertid lagt op til en væsentlig lempelse af adgangen til at opnå fri proces bl.a. i sager om opsigelse og ophævelse af ansættelsesforhold, idet det foreslås, at der fremover skal meddeles fri proces i sådanne sager med mindre, andre hensyn (udsigt til medhold, sagens værdi, omkostningernes størrelse eller muligheden for nævnsbehandling) *klart* taler imod. Dette må opfattes således, at det forudsættes, at der fremover som altovervejende hovedregel vil blive bevilget fri proces i afskedigelsessager.

Sammenholdt med forslaget om en væsentlig forhøjelse af grænsen for fri proces for samle-vende vil der efter DA's opfattelse være risiko for, at der fremover vil blive indbragt et betydeligt større antal sager om afskedigelse for domstolene, hvorunder arbejdsgiveren frifindes.

Dette vil efter DA's opfattelse være en uacceptabel konsekvens.

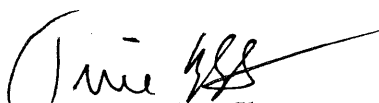
Det er naturligvis til betydelig gene for den enkelte arbejdsgiver at blive mødt med et ubegrundet søgsmål i forbindelse med afskedigelse af en medarbejder. Uanset, om arbejdsgiveren bliver frifundet under sagen, vil en sådan sag kunne påføre den pågældende arbejdsgiver betydelige udgifter, der ikke dækkes af eventuelle tilkendte sagsomkostninger, ligesom en sådan sag kan medføre et betydeligt tidsforbrug i forbindelse med forberedelse af sagen m.v.

I sager om afskedigelse er der således efter DA's opfattelse absolut ikke grundlag for en yderligere lempelse af kravene i forbindelse med vurderingen af ansøgerens udsigt til at få medhold i sagen.

Under alle omstændigheder bør der efter DA's opfattelse i forbindelse med ansøgninger om fri proces i sager om ansættelsesforhold lægges vægt på, om ansøgeren er medlem af en faglig organisation, der tilbyder retshjælp til sin medlemmer.

Med venlig hilsen

DANSK ARBEJDSGIVERFORENING

Tine Benedikte Skyum

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10,
1216 København K

Dansk Arbejdsgiverforening
Vester Voldgade 113
1790 København V

Telefon 33 38 90 00
Telefax 33 12 29 76
Kontortid 8.30-16.30
E-mail: da@da.dk
Giro 5 40 08 99

14. maj 2004

TBS

J. nr. 982048

Høring over Retsplejerådets betænkning om adgang til domstolene

Justitsministeriet har ved brev af 13. januar 2004 anmodet blandt andre Dansk Arbejdsgiverforening om en udtalelse om Betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III (Adgang til domstolene).

For så vidt angår DA's bemærkninger til betænkningens kapitel 12 vedrørende betalingspåkrav henvises til telefax af 20. februar 2004.

For så vidt angår den øvrige del af betænkningen finder DA generelt, at der er tale om fornuftige og velafbalancerede ændringsforslag.

Dog finder vi anledning til at fremkomme med følgende bemærkninger til betænkningens kapitel 7 og 9:

Ad kapitel 7 – Sagsomkostninger:

Det er efter DA's opfattelse væsentligt at fastholde hovedreglen om, at den tabende part pålægges at betale sagsomkostninger til den vindende part uanset, om parterne er repræsenteret af en interesseorganisation.

DA er enig i, at det i visse sager forekommer rimeligt i forbindelse med omkostningsspørgsmålet at tage hensyn til, om parterne er repræsenteret af f.eks. en interesseorganisation. Det er imidlertid DA's opfattelse, at det snarere bør være i sager af principiel karakter end i sager, hvis udfald konkret er tvivlsomt, at adgangen til hel eller delvis ophævelse af sagsomkostningerne bør anvendes.

Ad kapitel 9 – Fri proces og retshjælpsforsikring:

Generelt finder DA det rimeligt, at der i forbindelse med behandlingen af en ansøgning om fri proces foretages en vurdering af, om ansøgeren har rimelig udsigt til at få medhold i sagen.

Det fremgår af betænkningen, at der allerede i dag i praksis foretages en lempelig vurdering i relation til spørgsmålet om ansøgerens udsigt til at få medhold i sagen i forbindelse med ansøgninger om fri proces i sager om ansættelsesforhold.

Den 5. maj 2004

Jmt. modt.

- 6 MAJ 2004

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Høring over Retsplejerådets betænkning om adgang til domstolene

Med henvisning til Justitsministeriets skrivelse af 13. januar 2004 skal LO tillige på vegne af vores høringsberettigede medlemsforbund HK og SiD udtale følgende:

1. I betænkningen side 247f foreslås, at retsafgiften i ankesager i landsretten forhøjes til 50 % højere end i første instans.

Imidlertid er det af hensyn til at sikre materielt rigtige og ensartede afgørelser ofte nødvendigt for de faglige organisationer at iværksætte anke. Dette er netop baggrunden for to-instansprincippet, der modvirkes af forslaget.

2. I betænkningens kapitel 7 om sagsomkostninger lægges der adskillige steder (fx side 254, 255, 289 og 293) op til negativ særbehandling af interesseorganisationer, herunder faglige organisationer.

Der anføres ingen egentlig begrundelse for, at interesseorganisationer skulle særbehandles. Der er anledning til at henlede opmærksomheden på det forhold, at organisationerne i stort set alle sager optræder som mandatar for et eller flere medlemmer, der i henhold til organisationers foreningsretlige regler har et retskrav på at få retshjælp.

Det er uforståeligt, at en organisation i et sådant tilfælde skal stilles anderledes end det medlem, der optrædes på vegne af.

3. I betænkningens kapitel 10 foreslås en frivillig summarisk incassoproces. I kapitel 11 foreslås derimod en obligatorisk småsagsproces til behandling af tvistige civile retssager om – som det siges – mindre krav.

Det bemærkes hertil, at sager om mindre krav ikke behøver at være mindre vigtige endsige principielle for det enkelte medlem end krav på mere end 50.000 kr. Hertil kommer, at erfaringen viser, at der ofte ingen løsningsmuligheder er i sager mod arbejdsgivere, før disse bliver repræsenteret af en advokat.

Vi finder, at parterne er bedst egnede til at vurdere, om en sag er egnet til en småsagsproces. Hertil kommer, at der er store principielle betænkeligheder ved at påtvinge parterne en summarisk procesform.

Justitsministeriets
Lovafdeling

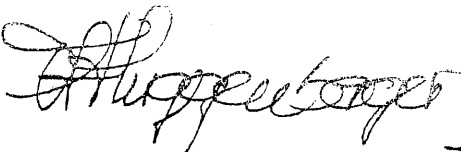
12 2003-740-247

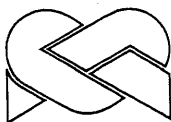
Procesformen bør derfor være frivillig for sagsøgeren, der jo ikke har nogen interesse i unødige omkostninger.

4. I betænkningen side 459ff foreslås en forenklet appelbehandling af domme afsagt i småsagsprocesser.

Vi kan her tilslutte os mindretallets betænkeligheder. Hertil kommer, at valget af småsagsproces kan vise sig at have været forkert. For at rette op herpå bør det være muligt at vælge en helt sædvanlig ankebehandling med mundtlig forhandling.

P. D. V.

 Harald Boisdun

Justitsministeriet, Lovafdelingen, Procesretskontoret
Att.: Ketilbjørn Hertz
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Deres j.nr. 2003-740-0247

Dato : 30. april 2004
J.nr. : K-1
Skr. : Anette Christensen

Jmt. modt.
3 MAJ 2004

Retsplejerådet – Reform af den civile retspleje III – Betænkning 1436/2004

Under henvisning til Justitsministeriets brev 13. januar 2004 og mit brev af 11. februar 2004 skal det meddeles, at Retsplejerådets øvrige forslag i Betænkning nr. 1436/2004 vedrørende reform af den civile retspleje III ikke giver Det Danske Voldgiftsinstitut anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Per Helwich

4/5-04
Justitsministeriets
Lovafdeling

17 2003-740-247

69

Justitsministeriet, Lovafdelingen, Procesretskontoret
Att.: Ketilbjørn Hertz
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Deres j.nr.: 2001-740-0084 og 2001-740-0100

Dato : 30. april 2004
J.nr. : I-1
Skr. : Anette Christensen

Jmt. modt.

- 3 MAJ 2004

Retsplejerådet – Reform af den civile retspleje III – Betænkning 1436/2004

Under henvisning til Justitsministeriets brev 13. januar 2004 og mit brev af 11. februar 2004 skal det meddeles, at Retsplejerådets øvrige forslag i Betænkning nr. 1436/2004 vedrørende reform af den civile retspleje III ikke giver Voldgiftsnævnet for bygge- og anlægsvirksomhed anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Per Helwich

4/5 - 04

Justitsministeriets
Lovafdeling

18 2003-740-247

Foreningen af Statsamtmænd
v. Christian Trønning
Statsamtet Frederiksborg
Roskildevej 10 A
3400 Hillerød.

Jmt. Mdt.

14 APR. 2004

13. april 2004

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Justitsministeriet har d. 13. januar 2004 (j. nr. 2003-740-0247) anmodet foreningen af statsamtmænd om en udtalelse om betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III.

Foreningen meddelte ved skrivelse af 10. februar 2004, at man ikke havde bemærkninger til betænkningens forslag til forenklet inkassoproses.

Foreningen kan imidlertid ikke anbefale Rådets forslag om ændringer i reglerne om kompetencen til at meddele fri proces. Det må efter foreningens mening tages i betragtning, at den gældende ordning, hvorefter statsamterne meddeler fri proces i første instans er enkel og velkendt af borgerne, og at den er omkostningsmæssig billig for det offentlige. I 2002 androg omkostningerne ved statsamternes behandling af fri procesansøgninger således 810 kr. pr. sag.

Rådet foreslår, at statsamternes kompetence skal deles, således at fri proces meddeles af den ret, sagen er indbragt for eller kan indbringes for, hvis der ikke skal foretages en nærmere vurdering af, om sagsøgeren vil få medhold i sagen. Det gælder en række nærmere opregnede sager, herunder de fleste, men ikke alle ægteskabssager. I andre tilfælde meddeles fri proces i første instans af Civilretsdirektoratet, der dog skal afslå fri proces, hvis ansøgeren har en retshjælpsforsikring eller anden forsikring, der dækker den pågældende sag.

Dette system vil medføre en betydelig serviceforringelse for borgerne, der vil opleve det som vanskeligt forståeligt i modsætning til det nugældende enstrengede system. Borgerne vil kunne risikere at blive henvist fra den ene myndighed til den anden.

I de sager, hvor domstolene tiltænkes tillagt kompetencen til at meddele bevilling til fri proces vil retten skulle afvise at give bevilling, hvis ansøgeren åbenbart ikke vil få medhold i sagen, og hvis retssagen føres trods et sådant afslag på fri proces, vil den dommer, der har givet afslaget, være inhabil ved sagens behandling i realiteten. Forslaget medfører således, at domstolene skal foretage en forhåndsvurdering af sagerne, hvilket kan indebære, at der kan rejses tvivl om rettens fuldstændige upartiskhed ved den senere realitetsbehandling. Dette udgør efter foreningens opfattelse en væsentlig principiel svaghed ved Retsplejerådets forslag.

I mange ægteskabssager, som agtes indbragt for domstolene, har statsamterne et kendskab til parterne, fordi man tidligere har behandlet deres konflikter. En ansøgning om fri proces behandles derfor i lyset heraf, og statsamtet mægler og opnår ikke sjældent forlig, således at retssag undgås.

19/4-04

USTITSMINISTERIETS

Lovafdeling

2003 - 740 - 0247

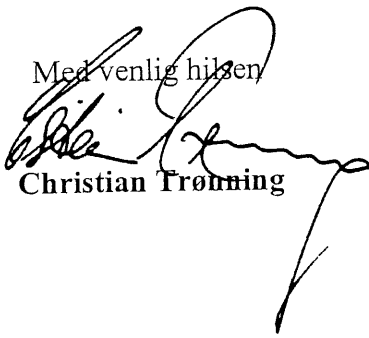
Efter Rådets forslag om domstolsbehandling af bevillinger til fri proces i ægteskabssager mister man denne meget væsentlige fordel ved det gældende fri proces system. Det hjælper i den forbindelse kun i meget begrænset omfang, at retten som Rådet fremhæver i betænkningen s. 384, vil have mulighed for at indkalde parterne til et retsmøde i forbindelse med behandlingen af ansøgningen om fri proces. Retten har nemlig i modsætning til statsamtet normalt ikke et forudgående kendskab til ansøgerne.

Også i det omfang statsamternes kompetence til at meddele fri proces foreslås overført til Civilretsdirektoratet i første instans vil det betyde en serviceforringelse for borgerne. Det skyldes, at sagerne i dag ikke kun bliver behandlet på skriftligt grundlag, men ikke sjældent indebærer både telefonisk kontakt og fremmøde på statsamtet. Det vil for mange vanskeliggøre kommunikationen, at kompetencen overføres fra en lokal til en fjern landsdækkende central myndighed.

Foreningen af Statsamtmænd kan tilslutte sig Retsplejerådets forslag om samordning mellem fri proces og retshjælpsforsikring, således at en ansøgning om fri proces fremover ikke skal kunne behandles før, forsikringsselskabet har taget stilling til, om det vil yde dækning i henhold til retshjælpsforsikringen. Efter foreningens opfattelse er det imidlertid vigtigt at tilstræbe en ordning, der er udtryk for en høj grad af brugervenlighed, således at en ansøger om fri proces ikke bliver kastebold mellem forsikringsselskabet og fri procesmyndigheden. Hvis kompetencereglerne ikke ændres, vil statsamterne derfor være villige til som foreslået af professor Erik Werlauf i Retsplejerådets betænkning s. 357 i givet fald at foretage anmeldelser til forsikringsselskaberne som led i sagsbehandlingen.

Retsplejerådets forslag i betænkning nr. 1436 giver ikke i øvrigt foreningen anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Christian Trøning

Foreningen af Statsamtsjurister

Viborg den 2. maj 2004

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Jmt. modt.

- 4 MAJ 2004

Justitsministeriet har d. 13. januar 2004 (j. nr. 2003-740-0247) anmodet foreningen af statsamtsjurister om en udtalelse om betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III.

Foreningen kan ikke anbefale Rådets forslag om ændringer i reglerne om kompetencen til at meddele fri proces. Efter foreningens mening er den gældende ordning, hvorefter statsamterne meddeler fri proces i første instans, enkel og velkendt af borgerne, og den er omkostningsmæssig billig for det offentlige. Omkostningerne ved statsamternes behandling af fri procesansøgninger er således kun ca. 800 kr. pr. sag.

Rådet foreslår, at statsamternes kompetence skal deles, således at fri proces meddeles af den ret, sagen er indbragt for eller kan indbringes for, hvis der ikke skal foretages en nærmere vurdering af, om sagsøgeren vil få medhold i sagen. Det gælder en række nærmere opregnede sager, herunder de fleste, men ikke alle ægteskabssager.

I andre tilfælde meddeles fri proces i første instans af Civilretsdirektoratet, der dog skal afslå fri proces, hvis ansøgeren har en retshjælpsforsikring eller anden forsikring, der dækker den pågældende sag.

Dette system vil efter foreningens opfattelse f.eks. være i modstrid med det forslag, der påtænkes gennemført, hvorefter alle ægteskabssager skal starte ved statsamterne. Det vil derfor være yderst vanskeligt for borgeren at forstå, hvorfor spørgsmålet om fri proces til ægteskabssag ikke skulle kunne afgøres af den myndighed der er førsteinstans.

I ægteskabssager, som agtes indbragt for domstolene, har statsamterne allerede kendskab til parterne, og statsamtet mægler og opnår ikke sjældent forlig, således at retssag undgås.

Efter Rådets forslag om domstolsbehandling af bevillinger til fri proces i ægteskabssager mister man denne meget væsentlige fordel ved det gældende fri proces system.

v/ Mogens Andersen, formand
c/o Statsamtet Viborg, St. Sct. Hansgade 2-4, 8800 Viborg,
E-mail: meavi@statsamt.dk

Justitsministeriets

Lovafdeling

12 2003-740-0247

Det hjælper i den forbindelse kun i meget begrænset omfang, at retten som Rådet fremhæver i betænkningen s. 384, vil have mulighed for at indkalde parterne til et retsmøde i forbindelse med behandlingen af ansøgningen om fri proces. Retten har nemlig i modsætning til statsamtet normalt ikke et forudgående kendskab til ansøgerne.

I de sager, hvor domstolene tiltænkes tillagt kompetencen til at meddele bevilling til fri proces vil retten skulle afvise at give bevilling, hvis ansøgeren åbenbart ikke vil få medhold i sagen, og hvis retssagen føres trods et sådant afslag på fri proces, vil den dommer, der har givet afslaget, være inhabil ved sagens behandling i realiteten. Forslaget medfører således, at domstolene skal foretage en forhåndsvurdering af sagerne, hvilket kan indebære, at der kan rejses tvivl om rettens fuldstændige upartiskhed ved den senere realitetsbehandling. Dette udgør efter foreningens opfattelse en væsentlig principiel svaghed ved Retsplejerådets forslag.

Også i det omfang statsamternes kompetence til at meddele fri proces foreslås overført til Civilretsdirektoratet i første instans vil det betyde en serviceforringelse for borgerne. Under det gældende system afgøres der årligt ca. 14.500 sager om fri proces i statsamterne, der uanset sagerne kun bliver behandlet på skriftligt grundlag, ikke sjældent indebærer både telefonisk kontakt og fremmøde på statsamtet. Det vil for mange vanskeliggøre kommunikationen, at kompetencen overføres fra en lokal til en fjern landsdækkende central myndighed.

Antallet af sager er endvidere tilstrækkeligt til, at der - selv i de nuværende mindre statsamter - er tilstrækkelig faglig kompetence til at behandle sagerne. Det er foreningens klare opfattelse, at Civilretsdirektoratet intet har at udsætte på statsamternes behandling af sagerne om fri proces, og det kan derfor undre, at der nu foreslås en centralisering af dette område.

For at sikre en klageadgang foreslår Retsplejerådet, at der nyoprettes en afdeling i Procesbevillingsnævnet til behandling af klager.

Det forekommer ikke velbegrundet, at foreslå yderligere nye organisationer til behandling af klagesager. Dette er efter foreningens opfattelse en bureaukratisering af et forvaltningsområde, som for øjeblikket - så vidt vides - fungerer udmærket.

Med hensyn til Retsplejerådets forslag om at en ansøgning om fri proces fremover ikke skal kunne behandles før, forsikringsselskabet har taget stilling til, om det vil yde dækning i henhold til retshjælpsforsikringen, finder foreningen, at der kan være visse retssikkerhedsmæssige betænkeligheder i forslaget.

Borgeren vil kunne få den opfattelse, at det er vanskeligere at opnå hjælp til at føre sag, end efter den nugældende praksis. Om borgeren efter forsikringsselskabets opfattelse ikke efter forsikringsbetingelserne har rimelig grund til at føre proces, vil ikke nødvendigvis betyde, at de almindelige betingelser for fri proces ikke er opfyldt. Dette kan i visse situationer medføre et retstab for borgeren, der ikke kan skelne mellem betingelserne i retshjælpsforsikringen og de almindelige betingelser for fri proces.

Det bemærkes, at forsikringsselskabernes mulighed for at foretage en vurdering er svækket i forhold til de muligheder statsamterne har, idet statsamterne i videre omfang kan foretage høring af modparten, end en privat organisation har mulighed for.

Retsplejerådets forslag i betænkning nr. 1436 giver ikke i øvrigt foreningen anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Mogens Andersen

Akt.nr. 83

Københavns Retshjælp

Tietgensgade 31 C • 1704 København V

København V, den 10. maj 2004

Kontortid: Mandag - Torsdag 19.00-21.00
Fredag 19.00-20.00
Lørdag lukket
Telefon: 33 11 06 78 i kontortiden
Girokonto: 6 47 08 90

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Procesretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Journal nr.

Bedes anført ved skriftlig besvarelse

Høringsvar vedrørende Retsplejerådets betænkning nr. 1436/2004 om adgang til domstolene.

Under henvisning til Ministeriets brev af 13. januar 2004 skal Københavns Retshjælp fremkomme med følgende bemærkninger, idet Københavns Retshjælp er bekendt med høringssvar afgivet af Århus Retshjælp:

Som det også er påpeget af Århus Retshjælp i deres høringssvar har Retsplejerådet, jfr. bet. s. 348, ikke fundet retshjælp i administrative klagesager omfattet af kommissoriet. Af den grund er det naturligt ikke at behandle emnet, men det er tvivlsomt, om det er heldigt at foretage en samlet vurdering af retshjælpsinstitutionernes forhold, når det er således, at en ikke uvæsentlig del af de dér behandlede sager rent faktisk er administrative klagesager. Københavns Retshjælp kan derfor i det hele tiltræde Århus Retshjælps bemærkninger omkring de administrative klagesager; men skal dog tilføje, at en række administrative klagesager blandt andet som følge af de senere års regeludvikling har ændret karakter i retning af egentlig retlige tvister, hvor der i høj grad er brug for, at - ikke mindst samfundets svageste - kan blive repræsenteret af en retshjælpsinstitution for at undgå dels en følelse af magtesløshed hos borgeren, dels en unødigt, hidsig vidtløftiggørelse af forvaltningsprocessen. Med andre ord har en fornuftig bistand til borgeren i en række tilfælde den virkning, at forvaltningsprocessen kan gennemføres smidigere og med mindre ressourceanvendelse hos det offentlige til følge.

Københavns Retshjælp har i mange år foretaget ganske omfattende optællinger af diverse parametre for vort arbejde, og det er naturligvis rimeligt, at der kan skaffes pålidelige oplysninger om, hvad statens tilskud anvendes til. Imidlertid ses det, jfr. bet., bilag 3, s. 587, at antallet af sager / ny henvendelser er relativt stabilt, hvorfor en udbetaling på baggrund af antal henvendelser ikke nødvendigvis vil have nogen væsentlig styrende funktion. Der er imidlertid tillige fra Retsplejerådet foreslået en tidsopgørelse pr. sag. Dette må, for at være anvendeligt, forudsætte dels, at alle rådgivere er lige gode, dels at sagsbehandlingstiden (i form af rådgivning) er proportional med nytteværdien af rådgivningen. Det er ikke altid tilfældet og behøver heller ikke altid være det. Med frivillig arbejdskraft og til dels studerende med mindre erfaring er der en risiko for, at der ydes for lang rådgivning i en sag, hvor klienten hellere skulle have været informeret om, at hun eller han ikke havde mulighed for at vinde frem med sit synspunkt. På den anden side

12/5-04

JUSTITSMINISTERIETS

Lovafdeling

NB: Personlig eller telefonisk henvendelse i denne sag kan kun finde sted en tirsdag mellem kl. 19 og 21.

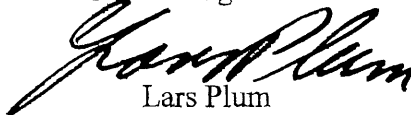
2003 - 740 - 0247

står den relativt mindre sag, som for den enkelte kan have en sådan betydning, at den bør behandles, uanset at den kræver en del ressourcer.

På denne baggrund er det nok tvivlsomt, om der kommer et nyttigt redskab ud af en blanket pr. henvendelse med angivelse af anvendt tid på sagen. Det var måske værd at overveje en slags kvalitetsrevision i stedet. Herved tænkes på, at der ud over tal bør gives oplysning om arbejdets tilrettelæggelse, herunder bemanning, kontrol med konkret sagsbehandling, kursustiltag, stabilitet i fremmøde etc. Endvidere kunne det være relevant at søge afdækket, hvilke klienter, der opnår bistand i retshjælpsinstitutionerne.

I forbindelse med Retsplejerådets forslag til udvidet indberetningsblanket er det foreslået, at den radsøgendes navn og cpr-nummer skal angives, jfr. bet. s. 346. I Københavns Retshjælp registreres ikke cpr-numre. Da blanketterne tænkes underskrevet af rådgiveren, og de hidtidige tal for henvendelser er kendt, er det vor opfattelse, at der skal tungtvejende grunde til for at indføre en registrering af cpr-numre, med de muligheder det vil kunne skabe for samkøring med andre registre.

Med venlig hilsen.

Lars Plum
vicechef

Jmt. modt.
10 MAJ 2004

århus retshjælp

Åbningstider:

Mandag 17.00-19.00

Tirsdag 13.00-15.30

Onsdag 13.00-15.30

Torsdag 13.00-15.30

Torsdag 17.00-19.00

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Procesretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Dato: 6. maj 2004

Vedr.: Høringssvar vedrørende Retsplejerådets betænkning nr. 1436/2004.

Århus Retshjælp fremsender hermed vort høringssvar vedrørende ovennævnte betænkning.

Bemærkningerne er udarbejdet sammen med Gellerupparkens Retshjælp og Arbejdernes Retshjælp i Silkeborg.

Vi skal anmode om at blive hørt i forbindelse med, at der udarbejdes et regelsæt for området.

Med venlig hilsen
ÅRHUS RETSHJÆLP

Søren Kjems
Kontorchef

Høringssvar til Retsplejerådets betænkning nr. 1436

**Afgivet af Århus Retshjælp, Gellerupparkens Retshjælp og Arbejdernes Retshjælp i
Silkeborg**

Retshjælpsinstitutionernes sagskategorier.

Retsplejerådet (s. 330) definerer retshjælpens formål ”at sikre lavindkomstgrupper en gratis eller billig adgang til grundlæggende rådgivning og bistand med hensyn til (alle) juridiske spørgsmål. I sit forslag til revision af retshjælpsordningerne synes Rådets overvejelser imidlertid at være præget af en snæver forståelse af, hvilke juridiske spørgsmål, retshjælpsordningerne beskæftiger sig med. Det hænger formentlig sammen med, at Rådets kommissorium, jfr. Afsnit 2.3 ikke indbefatter administrative klagesager.

De karakteristika, der gælder rådsøgende i retshjælpsinstitutionerne – at der er tale om de svageste grupper – afspejler sig i de sagskategorier, institutionerne beskæftiger sig med. Objektivt set kan sagsgenstanden i den enkelte sag være lille, men netop på grund af de rådsøgendes svage position kan det være essentielt, at der ydes kvalificeret og grundig retshjælp. Også arbejdets omfang med de enkelte sager påvirkes af, at de rådsøgende gennemgående har få ressourcer til selv at være aktive. For en dels vedkommende er der endvidere tale om sager, der vedrører en anden form for lovgivning end den, advokater normalt beskæftiger sig med.

Udover de sagskategorier, der er almindelige i forbindelse med retshjælp ved advokater – familieretlige, lejeretlige, erstatningsretlige og lignende sager – er en ikke uvæsentlig del af retshjælpsinstitutionernes sager forvaltningssager, herunder bl.a. sociale sager og udlændingesager. Netop forvaltningssagerne passer meget dårligt med den model, der er opstillet i Rådets betænkning, idet de ofte indebærer en meget besværlig og langvarig sagsbehandling med megen brevveksling.

Rådsøgende i retshjælpsinstitutionerne.

Retshjælpsinstitutionernes rådsøgende kan groft set opdeles i to kategorier: Den ene kategori udgøres af mennesker, der lige såvel kunne profitere af andre retshjælpstilbud, herunder retshjælp ved advokater. Den anden består af mennesker, der i flere henseender er fattige på ressourcer af økonomisk, uddannelsesmæssig og anden art. Denne sidste kategori har ifølge retshjælpsforskningen vanskeligt ved at profitere af andre retshjælpstilbud end retshjælpsinstitutionerne. Karakteristisk for denne gruppe er endvidere, at de sjældent har gavn af enkeltstående råd, men har behov for en videregående indsats, idet de har svært ved især skriftlig kontakt til myndigheder og andre. De har desuden ofte sammensatte problemer, idet traditionelle juridiske problemer er kombineret med økonomiske og forsørgelsesmæssige.

Retshjælpsinstitutionernes økonomi

Som nævnt ovenfor består en væsentlig del af retshjælpsinstitutionernes opgaver i at være de befolkningsgrupper der kun vanskeligt kan formulere sig skriftligt - eller mundtligt - behjælpelige med access to justice.

Der er således i stort omfang tale om at retshjælpsinstitutionerne følger sagerne såvel ved henvendelse til offentlig og private modparter, ligesom retshjælpsinstitutionerne i praksis overtager sagsbehandlingen som partsrepræsentant ved behandling i nævn og rekurs til overordnede myndigheder.

Ovennævnte betydelige arbejdsopgaver bevirker, at Retsplejerådets forslag om honorering af retshjælp efter 1, 2 og 3 må modificeres. Dette er Retsplejerådet selv opmærksom på, idet man (side 345) dels lægger op til en opsplittning af tilskud i basistilskud og yderligere tilskud (trinene 1, 2 og 3) og dels anerkender den videregående sagsbehandling ved retshjælpsinstitutionerne.

Det er vores opfattelse, at en væsentlig del af tilskuddet skal bevares som basistilskud for at kunne tilgodese netop retshjælpen til de svage grupper, men at en honorering af ydelser i øvrigt (trin 1, 2 og 3) kun delvist kan tages som udtryk for omfanget af den samlede arbejdsindsats. Trinmodellen er ikke anvendelig i den type af langvarige sager som kun retshjælpsinstitutioner er villige til at behandle. I disse sager må den primære finansiering ske via basistilskuddet.

Såfremt basisydelseerne ikke bliver den væsentlige del af tilskudsgrundlaget vil trinmodellen ikke afspejle retshjælpsinstitutionernes virkelighed til skade for de svageste grupper. Ydelser efter trinmodellen bør være lovpligtige i lighed med advokatretshjælpsydelserne.

Såfremt man ønsker, at retshjælpsinstitutionerne skal opretholde den telefoniske rådgivning må der tages hensyn til dette i tilskudsordningen.

Retshjælpsinstitutionerne er ret forskellige i såvel fordelingen af sagsområder som rådsøgendes baggrund. Der er stor forskel på hvor mange ressourcer en gennemsnitlig sag om socialretlige problemstillinger og en typisk sag om kontraktsret kræver. Samtidig er der sager, hvor rådsøgende er udlænding med dertil hørende øget tidsforbrug til tolkning og forklaring. En rådsøgende der er studerende er ofte mindst lige så dårligt økonomisk stillet, men er ofte meget lettere hjælpe. Retshjælpsinstitutionernes geografiske placering har stor indflydelse på det gennemsnitlige ressourceforbrug pr. sag.

Retshjælpsinstitutionerne skal opfordre til, at man i forsøget på forenkling ikke der ved fortaber muligheden for at tage individuelle hensyn i f.eks. basistilskuddet.

Kapitalisering af den frivillige indsats

Retsplejerådet nævner - fuldt berettiget - at den helt eller delvist frivillige indsats har betydning for retshjælpsinstitutionernes omkostningsniveau. Retsplejerådet finder derfor, at ydelserne til retshjælpsinstitutionerne for trin 2 og 3 ikke bør afregnes med samme takst som den foreslåede afregning for advokatydelser.

Retshjælpsinstitutionerne finder ikke denne konsekvens fuldt berettiget, idet det frivillige arbejde - som ovenfor nævnt - først og fremmest gives til støtte for de svage grupper, dvs. at det frivillige arbejde reducerer omkostningerne væsentligt i de ofte meget langvarige sager, der vedrører de svage grupper. Dette arbejde skal som nævnt honoreres over basistilskuddet.

Det er derfor vor opfattelse at ydelserne for retshjælp efter trin 2 og 3 bør afregnes med samme takst som advokathjælpsydelserne.

Opsummering:

Retshjælpsinstitutionernes primære opgave er at betjene de svage grupper, hvorfor en ydelse som hovedsageligt baserer sig på, at man kun kan få en afregning pr. sag efterlader disse grupper uden reel mulighed for at opnå adgang til en retslig bedømmelse af deres sag.

Den fremtidige udvikling af retshjælpsinstitutionerne

Retsplejerådet konstaterer, at de private retshjælpsinstitutioners beliggenhed er uregelmæssigt fordelt over landet, idet de navnlig, men ikke udelukkende, er beliggende i byer hvor der uddannes jurister eller socialrådgivere. Da hjælp i retshjælpsinstitutionerne som udgangspunkt kræver personligt fremmøde har kun en del af befolkningen adgang til retshjælp ved en privat retshjælpsinstitution.

Retsplejerådet finder det allerede i lyset af institutionernes lokalisering i forbindelse med uddannelsesinstitutioner med juridisk uddannelse ikke realistisk at forestille sig, at retshjælpsinstitutionerne skulle kunne gøres landsdækkende.

Efter vores opfattelse er dette udgangspunkt alt for defensivt.

Udgangspunktet og bestræbelserne må derfor være modsat, at skabe en mulighed for at der i alle områder af landet er et tilbud og retshjælp ved en privat retshjælpsinstitution. Vi anser det bestemt ikke for en umulighed, at denne bestræbelse vil kunne realiseres hen ad vejen. Hertil kræves imidlertid at det signaleres, at det ville være ønskeligt og muligt med en udbygning og spredning af retshjælpsinstitutioner. Hidtil har de økonomiske og praktiske forhold omkring opstart af en privat retshjælpsinstitution været et lukket land.

For så vidt angår offentlig støtte er det væsentligt, at økonomi til opstart af nye institutioner ikke går fra økonomien til de hidtidige institutioner, hvilket ville lægge gift for et samarbejde mellem gamle og nye institutioner. Et samarbejde, der eventuelt kunne formaliseres og udbygges, således at medarbejdere i de gamle institutioner kunne honoreres som konsulenter for at medvirke til opstart af nye institutioner.

Bemandingsmæssigt mener vi, at der er baggrund for en mere ekspansiv udvikling. Det oplyses enstemmigt fra rådgiverne i de nuværende institutioner, at arbejdet i en retshjælpsinstitution er så givende fagligt og dannelsesmæssigt at det er vores opfattelse, at der i alle egne af landet er jurister og mulighed for at tiltrække jurastuderende, der vil kunne engageres i drift af en privat retshjælpsinstitution.

Omkostningerne ved en udbygning af de private retshjælpsinstitutioner må antages at være relativt beskedne og må påregnes i et vist omfang at medføre en reduktion i omkostningerne til advokatretshjælp.

Alt i alt er det således vores opfattelse, at der i stedet for Retsplejerådets indstilling om kun at bevare status quo skal skaffes baggrund for og tilkendes en offensiv strategi, hvis mål skal være at udbrede de private retshjælpsinstitutioner, derunder udbrede dem til en rimelig dækningsgrad i hele landet.

Udover at det vil være et kvalitativt velegnet retshjælpstilbud til en stor gruppe radsøgende, der herved i realiteten får access to justice, vil det bidrage til en kvalitativ forbedring af unge jurastuderendes uddannelse og almene dannelse.

LO Danmark

Att.: Jørgen Rønnov Bruun

Skive, den 22. april 2004

Vedr. Høringssvar.

Hermed fremsendes bemærkninger til betænkning nr. 1436 kapitel 9 vedrørende fri proces og retshjælpsforsikring.

Indledende bemærkninger.

Retshjælpen opfatter "access to justice" som en fundamental ret, der i videst mulig udstrækning bør sikres.

Som udgangspunkt finder retshjælpen, at den nuværende ordning vedrørende fri proces fungerer godt, men utvivlsomt med behov for enkelte forbedringer.

Forholdet til udenlandsk ret.

Det er retshjælpens opfattelse, at der i betænkningen i for lille udstrækning er taget hensyn til behovet for ensartede regler vedrørende grænseoverskridende tvister.

I Justitsministeriets sagsnr. 2000-748/21-0023 var der nedsat et panel med henblik på at sikre "access to justice" i grænseoverskridende sager.

Væsentlige ændringer i fri proces og retshjælpsforsikringssystemet bør foretages med skelig hensyntagen til at lette en samordning af EU-staternes regler herom.

Som bilag til denne skrivelse vedlægges høringssvar, der blev afgivet på dette tidspunkt.

Det er retshjælpens opfattelse, at fri proces instituttet skal være helt uafhængigt af retshjælpsforsikringsordningen.

Da adgangen til at føre sag primært skal sikres for personer med lave indtægtsforhold, bør det principielt sikres ved en fri proces ordning, som fungerer selvstændigt og uden behov for supplement fra forsikringsordninger, at alle har mulighed for at føre en sag, som har rimelig udsigt til at give hel eller delvis medhold.

Forhåndsprøvelse.

Forhåndsprøvelse bør ikke afskaffes, men der er umiddelbart behov for en hurtigere sagsbehandling.

I retshjælpsrådgivningen opleves det ofte, at personer er nødt til enten at tage bekræftende til genmæle eller løbe den risiko, at få en advokat til at skrive de første processkrifter uden at fri proces er bevilliget.

Dette skyldes, at sagsbehandlingstiden kan være helt op til 3 måneder.

Forhåndsprøvelsen kan eventuelt lettes ved, at der, som det foreslås i betænkningen, er visse sagsområder, hvor der er tale om så indgribende sager, at der bør ydes fri proces.

Retshjælpen er enig i, at kompetence til at give fri proces kan henlægges til domstolene i særlige sagstyper vedrørende forældremyndighed, hel eller delvis medhold i huslejenævnsager og sager mod centrale statslige klagenævn.

Fri proces til sager af erhvervsmæssig karakter.

I den forbindelse er det retshjælpens opfattelse, at sager vedrørende bortvisninger, uberettigede fyringer og anden form for ansættelsesret, hvor den ansatte ikke er omfattet af en overenskomst, bør kunne opnå fri proces, ligesom ansættelsessager, der af andre grunde ikke kan behandles i det arbejdsretlige system, bør kunne gives fri proces for arbejdstageren, såfremt de økonomiske betingelser i øvrigt er opfyldt.

Der er netop i disse sager tale om en meget væsentlig forskel i styrkeforhold imellem arbejdstager og arbejdsgiver og det er retshjælpens erfaring, at en del sager, som burde være ført, ikke bliver ført netop af økonomiske årsager indenfor dette felt.

Betingelser for fri proces herunder formue.

Retshjælpen finder, at der fortsat skal stilles økonomiske betingelser for opnåelse af fri proces, men at der ikke skal tages hensyn til formue og slet ikke på den måde, som Retsplejerådet foreslår under 2.8 ved sammenfatningen.

Såfremt der er givet fri proces, men retten alligevel har mulighed for at skønne, at sagsomkostningerne skal betales af den person, der har fri proces, bør dette være afklaret inden sagen opstartes for at undgå usikkerhed.

Adgangen til at få en sag behandlet, bør være afhængig af den løbende indtægt og ikke om man tidligere har haft større indtægter, som har berettiget til og muliggjort indkøb af faste aktiver.

Såfremt der skal foretages en sådan dybdegående prøvelse vedrørende formue inden tiden, vil dette medføre yderligere sagsbehandlingstid.

Retshjælpen finder, at en egenbetaling i forbindelse med fri proces bør undgås. Ligeledes finder retshjælpen, at fri proces ydet med betingelser bør undgås, idet det dog erkendes, at der i visse sager, som først og fremmest afhænger af en konstatering af faktuelle forhold, kan være tidspunkter, hvor en fri proces bør genovervejes. Der tænkes i den forbindelse primært på enkelte juridiske sager, hvor der er tvist om tilstedeværelsen af faktuelle mangler og hvor det efter afholdt syn og skøn kan konstateres, at der ikke er mangler.

Ulempen ved sådanne betingede fri proces er dog en ekstra sagsbehandlingsbyrde, som næppe står mål med fordelene.

Selv når der er ydet fri proces opleves det ofte, at den beskikkede advokat og fri proces berettigede får afsluttet sagen, når den står helt umuligt efter syn og skøn.

Vedrørende retshjælpsforsikring og Retsplejerådets forslag om, at der ikke skal gives fri proces, når der er en retshjælpsforsikring, henvises til det tidligere anførte.

Det bør således være ligegyldigt om man har tegnet en retshjælpsforsikring, hvis de økonomiske betingelser er opfyldt.

Retsplejerådet overser, at man ved at tegne en indboforsikring, hvor retshjælpen oftest ikke er særskilt diskuteret, men medfølger som en naturlig del af forsikringen, forringer sine rettigheder, idet man herefter selv skal betale en selvrisiko.

Fri proces ordningen bør kunne stå alene, hvilket bevirker, at retshjælpsforsikringsordningerne udbydes af forsikringsselskaberne med mulighed for individuel indhold, hvorved der fastholdes en mulighed for konkurrence imellem forsikringsselskaberne på dette punkt.

Den fiskale interesse er tilstrækkeligt sikret derved at retshjælpsforsikringen er primær i forhold til fri proces.

Behandling af fri proces ansøger/kompetenceregler.

Retshjælpen finder, at den nuværende behandlingsform med statsamter med klage til Civilretsdirktoratet bør fastholdes.

Udover den lange sagsbehandlingstid er det dog problematisk, at de personer, der behandler ansøgningerne om fri proces og hermed skal vurdere, om muligheden for medhold, for størstedelens vedkommende ingen erfaring har med praktisk procesførelse.

Retshjælpen kan derfor støtte, at der oprettes en rekursinstans som foreslået under procesbevillingsnævnet med deltagelse af advokat og dommer.

Det bør dog klart fremgå, at der ikke skal foretages en egentlig tilbundsgående prøvelse af sagen, idet dette i såfald vil medføre, at arbejdet før fri proces ansøgningen, som p.t. honoreres efter § 7, stk. 2 i retshjælpsbekendtgørelsen ikke rækker til, at den sagsbehandlende advokat kan beskrive sagens faktum fuldstændigt, ligesom umiddelbar bevisførelse i form af vidneforklaring og andet heller ikke kan indgå i statsamter/civilretsdirektoratets afgørelse.

For at undgå at forhåndsprøvelsen bliver en egentlig materiel forhåndsprøvelse, bør der ydes fri proces i de sager, hvor man ud fra de foreliggende oplysninger ikke kan afvise, at fri proces ansøger får hel eller delvis medhold.

Sammenfatning.

Det er retshjælpens opfattelse, at der i Danmark findes et godt system, hvor man efter retshjælpsbekendtgørelsens § 7, stk. 1 har mulighed for at få enkelt rådgivning uden tvist, efter § 7, stk. 2 i samme bekendtgørelse har mulighed for at få rådgivning i tilfælde af tvister, ligesom der gives fuld betaling for udfærdigelse af en fri proces ansøgning uden egenbetaling for fri proces ansøger.

Der er derimod egenbetaling i forbindelse med § 7, stk. 1 og § 7, stk. 2 hjælpen og det er retshjælpens opfattelse, at der ikke bør være egenbetaling udover dette.

Ved behandling af fri proces ansøgninger, bør statsamterne fortsat behandle ansøgningerne med skelig hensyntagen til, at sagen overfor statsamtet ikke kan opnå en fuldstændig belysning og at der derfor i tvivlstilfælde bør ydes fri proces.

Sagsbehandlingstiden bør fremskyndes og domstolene kan eventuelt yde fri proces i sagstyper, hvor udsigten til medhold er fastslået i forvejen i særlige nævn, huslejenævn, voldgiftsnævn etc. og i sager, hvor udsigten til medhold ikke er så væsentlig, som grunden til at der føres sag, herunder forældremyndighedssager.

Fri proces instituttet bør stå alene og den eneste sammenblanding med forsikringsordninger, som retshjælpen kan støtte er, at retshjælpsforsikringsdækning er primær i forhold til fri proces, således at der i sager, hvor betingelserne for fri proces er opfyldt og hvor der også er retshjælpsforsikring betaler fri proces udelukkende en eventuel selvrisko.

Retshjælpsordninger som eksempelvis Retshjælpen i Skive, Silkeborg, Århus m.v. sikrer ligeledes, at mindre bemidlede kan få ekspertrådgivning og oplysning om de eksisterende retshjælps-/fri proces ordninger og det må anses for meget væsentligt, at disse ordninger er synliggjorte, idet det ofte forekommer, at personer, der henvender sig ved retshjælpen, har meget lidt viden om mulighed for støtte og "access to justice" principperne.

Før der foretages meget store ændringer bør der tages hensyn til en eventuel samordning med øvrige EU landes retshjælp/fri proces principper.

Bilag: Høringssvar 28. april 2000

Med venlig hilsen

Arbejdernes Retshjælp i Skive

Arbejdernes Retshjælp i Skive
Østertorv 1 B, 1.
7800 Skive

Skive, den 28.04.2000

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotholmsgade 10
1216 København K
Att. sagsbehandler Mette Bisgaard

Vedr. sagsnr. 2000-748/21-0023 – dokument MBI20089 – høringssvar vedrørende
problemerne for parter i grænseoverskridende tvister

Retshjælpen takker for det fremsendte og har følgende bemærkninger:

Retshjælpen er enig i, at udviklingen af den grænseoverskridende bevægelighed bevirker et behov for at sikre "access to justice" for almindelige civile borgere.

De spørgsmål retshjælpen er stødt på desangående tager oftest udgangspunkt i frygt for omkostningsmæssige følger af retskridt i udlandet.

Retshjælpen anser det ikke for muligt at imødekomme dette behov uden økonomiske omkostninger for medlemsstaterne.

I grønbogen er dog peget på to alternativer

- salærafkald
- retshjælpsforsikring

Disse alternativer vil efter retshjælpens mening medføre en forringelse for den person, der deltager i en grænseoverskridende tvist, som vil medføre en diskriminering i forhold til den modpart, der bor i værnetingslandet.

Salærafkaldet vil medføre, at advokater altid vil overveje ikke blot om sagen er rimelig at føre, men om der er stor sandsynlighed for fuldstændigt medhold og dermed tilkendelse af omkostninger.

Kriterierne for repræsentation af god kvalitet vil derfor være skærpet urimeligt og ikke give nødvendig adgang til prøvelse.

Løsningen i form af retshjælpsforsikring vil kræve en tilbundsgående granskning af, hvor mange der reelt tegner/vil tegne en forsikring, men det må forventes, at en del ikke kan erkende behovet for forsikring, før det er for sent.

Forsikringer er endvidere aftaler mellem forsikringsselskab og forsikrede, og sådanne aftale anses ikke for et egnet instrument til at skabe ensartede forhold for EU-borgere.

Retshjælpens opfattelse er derfor, at en ensartet lovgivning ratificeret/umiddelbart gældende for alle medlemslandene kan gennemføre den nødvendige ensartethed med hensyn til dækning af procesomkostninger ved grænseoverskridende tvister.

Praktisk udformning

Ny lovgivning/konvention skal regulere området og have forrang for tidligere konventioner, eksempelvis Strasbourg-konventionen, for på den måde at undgå overlapning og uigennemsigthed.

Den praktiske gennemførelse foreslås således:

Lovgivning og domsstolspraksis er så stort og komplekst et område, at advokater i et EU-land ingen mulighed har for at gennemskue og føre sager kvalificeret i et andet EU-land efter dette lands regler og praksis.

Alt andet lige bør det anerkendes, at det EU-land, hvori sagen føres, og hvis materielle regler er afgørende for tvisten, ligeledes har de bedst rustede advokater til at varetage tvisten.

Retshjælpen finder ikke, at dette faktum kan ændres i nødvendigt omfang ved at skabe databaser og lignende med oplysninger om udenlandsk ret.

Fri proces skal således medføre dækning af omkostninger til den relevante advokat i værnetingslandet.

Dette vil dog medføre, at den borger, der ønsker at opstarte sag i et andet EU-land vil få vanskeligt ved at overskue følgende:

Hvilket land skal sagen anlægges i (værneting), hvilke lovvalgsregler skal følges, hvilke advokater ved det pågældende værneting og med de pågældende materielle regler vil kunne føre sagen kvalificeret, hvad vil det koste i procesomkostninger, og hvad er mulighederne og kriterierne for at få dækket omkostninger ved fri proces.

Dette nødvendiggør et to-advokatsystem. Borgeren skal efter retshjælpens opfattelse kunne henvende sig til en dansk lokal advokat, som skal kunne redegøre for ovennævnte forhold, men ikke give endelig rådgivning vedrørende sagens materielle muligheder, medmindre det er åbenlyst, at sagen er udsigtsløs.

Den lokale advokat skal herefter, efter de nationale/sædvanlige regler, konstatere om

- de økonomiske grænser for fri proces er til stede. Dette kan evt. kræves attesteret af statsamtet eller anden relevant instans.

Herefter vurderes hvor sagen har sit værneting, og hvilke lovregler der skal afgøre tvisten. Advokaten sender herefter sagen til relevant advokat i værnetingslandet med oplysning om,

- de økonomiske forudsætninger for fri proces er i orden
- sagsfremstilling og faktuelle oplysninger vedrørende modpart, navn, adresse.

Herefter ansøger advokaten i det andet EU-land om fri proces, dog uden at der skal tages stilling til de økonomiske betingelser, som allerede er afgjort bindende i borgerens hjemland.

"Værnetingslandet" afgør herefter, om der skal ydes fri proces ud fra en ensartet

- grundsætning, der bør gennemføres i alle EU-lande, om at fri proces kan ydes, såfremt der er rimelig grund til at føre proces. Resultatet af fri procesansøgningen meddeles den lokale advokat hurtigst muligt, der informerer borgerens advokat i borgerens hjemland.

I tilfælde af tilsagn om fri proces, er værnetingslandets advokat den ansvarlige for sagens førelse og kan i fornødent omfang via borgerens egen lokale advokat få de nødvendige oplysninger, få oversat skrivelser, dokumenter etc. i nødvendigt omfang.

Fordele:

- Der er ingen vanskeligheder med hensyn til at granske de økonomiske betingelser og sammenligne indtægter i lav- og højindkomstråder
- God kvalitet i repræsentationen fra advokaten i værnetingslandet, som har samme kvalifikationer som modpartens advokat
- Borgeren skal henvende sig det samme sted, dvs. hos sin lokale advokat, som hvis vedkommende ville føre sag i sit eget land

Ulemper:

- To-advokatsystemet giver øgede omkostninger, men på den anden side er det vanskeligt at forestille sig, at grænseoverskridende tvister kan føres på samme omkostningsniveau som i tilfælde, hvor sagens parter bor i samme stat.
- For at spare omkostninger og sikre god kvalitet forekommer det som en god idé, at der certificeres advokatfirmaer til at hjælpe med at søge fri proces i grænseoverskridende tvister. Denne certificering skal efter retshjælpens opfattelse være muligt for alle advokatvirksomheder, som kan præsentere følgende faciliteter:

Mulighed for oversættelse til minimum tysk og engelsk af alle dokumenter, som ikke kræver neutral translatør,
nødvendig Internet-adgang med adgang til databaser, der foreslås oprettet med oplysning om udenlandske advokaters specialeområder etc.,
viden om værnetingsregler, lovvalgsregler i henhold til gældende relevante konventioner,

evt. tvungen deltagelse i kurser og lignende for at opnå denne certificering.

Omkostningsfordeling:

Vedr. spørgsmålet om omkostningsfordeling mellem ansøgerens hjemland og den stat, hvori sagen anlægges, har retshjælpen ingen præferencer.

Det anses dog som praktisk, for at undgå problemer, i tilfælde hvor to lande har forskellige salærtakster etc., at borgerens advokat i sin egen stat afregner i henhold til tidsforbrug til retten ved borgerens værneting, og den udenlandske advokat tilsvarende afregner over for retten i henhold til tidsforbrug ved den ret, hvor sagen føres.

For retshjælpen:

Poul Hansen

Jes Andersen

Jmt. modt.

- 3 MAJ 2004

DANSK JOURNALISTFORBUND
MEDIEFORBUNDET

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

København: Gammel Strand 46
DK-1202 København K
Telefon: 33 42 80 00
Fax: 33 42 80 03

Århus: Klostergade 56
DK-8000 Århus C
Telefon: 87 30 93 30
Fax: 87 30 93 31

Mail: dj@journalistforbundet.dk

www.journalistforbundet.dk

København, den 3. maj 2004
J.nr. 12.5.5

Sagsnr. 2003-740-0247 Høring over Retsplejerådets betænkning om adgang til domstolene

Dansk Journalistforbund ser mange positive tiltag i betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III (Adgang til domstolene).

Mange af de påtænkte lovforslag, giver borgerne en reel mulighed for at benytte domstolene til at få afgjort en tvist – en mulighed der, for mange ikke eksisterer i dag, grundet høje retsafgifter og andre sagsomkostninger, og den form og det sprog forberedelsen af retssagen og domsforhandlingen foregår under selv i mindre og ukomplicerede retssager og endelig det lange tidsmæssige perspektiv. For borgerne er det væsentligt med en hurtig og billig retsafgørelse.

Forbundet har følgende bemærkninger til betænkningen:

Retshjælp

Retshjælp ydes ikke til selvstændige erhvervsdrivende, medmindre det er en velfærdssag for vedkommende, og hvis der foreligger afgørende sociale grunde til at yde hjælpen. Baggrunden er, at det forventes, at selvstændige indregner udgifter til retssager i de almindelige omkostninger.

Blandt forbundets medlemmer er der erhvervsdrivende ofte pressefotografer uden ansatte, der efter de nugældende regler ikke kan opnå retshjælp, selvom de er del af en tvist, hvor det skønnes, at de har en rimelig grund til at føre proces. Dette på trods af, at de ellers opfylder de økonomiske betingelser for at opnå retshjælpen. Pressefotografiske ydelser er momspligtige, og de er derfor momsregistrerede. Skattemyndighederne betragter i de fleste tilfælde en pressefotograf som selvstændig erhvervsdrivende. Denne gruppe betegnes også som den tredje gruppe på arbejdsmarkedet.

Forbundet foreslår, at en selvstændig erhvervsdrivende, der opfylder de økonomiske betingelser for fri proces, kan opnå retshjælp, selvom den aktuelle tvist er opstået under udførelse af erhvervet, når vedkommende skønnes at have en rimelig grund til at føre proces. Samtidig foreslås det, at der gives mulighed for at yde retshjælp til inkassosager i de tilfælde, hvor tvisten angår et krav, som for sagsøgers vedkommende reelt kan sidestilles med en mistet lønindtægt.

Efter forbundets opfattelse, skal det ligeledes sikres, at de små selvstændige erhvervsdrivende er omfattet af muligheden for bistand hos Retshjælpsinstitutionerne og Advokatvagterne. Dette tilbud skal omfatte både trin 1: Helt grundlæggende mundtlig rådgivning, trin 2: Rådgivning ud over helt grundlæggende mundtlig rådgivning og trin 3: Rådgivning i forbindelse med forligsforhandlinger.

Justitsministeriets
Lovafdeling
12.5.5-0247

Retsafgifter

I år 2000 blev retsafgifterne fordoblet. Det er urimeligt, at retsafgifterne har åbenbare fiskale årsager, som tilfældet er i dag. Forbundet ser yderst positivt på, at retsafgifterne ifølge lovudkastet ned sættes for de fleste sagers vedkommende. Det vil medføre, at domstolene reelt bliver mere tilgængelige, hvilket er nødvendigt i et demokratisk samfund og den større adgang til domstolene medfører en bedre opfyldelse af reglerne i Den Europæiske Menneskeretskonvention artikel 6 om, at enhver har ret til en retfærdig og offentlig rettergang inden for en rimelig frist for en uafhængig og upartisk domstol, der er oprettet ved lov.

Retsplejerådet foreslår, at retsafgiften for sager med krav indtil 50.000 kr. sættes til 500 kr. svarende til den laveste grundafgift i dag. Dette afgiftsniveau vil sammen med den foreslåede særlige småsagsproces medføre, at borgerne ser domstolene som en reel konfliktløsningsmulighed. Journalistforbundet støtter forslaget om, at i sager om prøvelse af myndighedsudøvelse, er retsafgiften maksimalt 4.000 kr.

Den foreslåede opdeling af retsafgiften giver et godt incitament for parterne til at forlige sagen, hvilket vil medføre en kortere behandlingstid ved domstolene. At en tredjedel af retsafgiften til domsforhandlingen tilbagebetales, hvis sagen i 1. instans afgøres uden dom, ved en udeblivelsesdom, eller hvis sagsøgte tager bekræftende til genmægle vil være et incitament til at få sagen afsluttet uden at belaste domstolene med at skrive en dom. Af hensyn til muligheden for offentlighed omkring retssagerne, er det væsentligt, at der findes retspraksis også vedrørende 1. instanssager. Der kan derfor være en negativ sideeffekt ved et sådant økonomisk incitament til ikke at anmode om en dom, som man skal være opmærksom på ved en evaluering af ændringerne i retsplejeloven.

Sagsomkostninger

Forbundet støtter, at retsplejeloven fortsætter med hovedprincippet om, at taberen betaler modpartens omkostninger, og at det er domstolene der fastsætter beløbets størrelse. Beløbet får formodentlig et mere realistisk niveau, hvis parterne under sagen redegør for, hvilke omkostninger de har haft som baggrund for rettens afgørelse om størrelsen af sagsomkostningerne. Endvidere støtter forbundet forslagene om, at afgørelser om sagsomkostninger skal begrundes, og at afgørelser om sagsomkostninger i civile sager er omfattet af de samme regler om aktindsigt, uanset om afgørelsen indgår i en dom eller er truffet ved kendelse eller beslutning.

Småsagsproces

Retsplejerådets forslag om at indføre en særlig simpel proces for sager med en værdi på højst 50.000 kr. kan forbundet støtte. De foreslåede lempelser af reglerne for bevisoptagelse er meget interessante, og hvis sekretariatene ved retterne kan udføre dem i praksis, således at der ingen retssikkerhedsmæssig risiko er forbundet med ordningen, får denne del af forslaget også støtte fra forbundet.

Retsplejerådet er af den opfattelse, at etablering af sekretariater i retterne til at foretage de foreslåede småsagsprocesser, kræver større og dermed færre byretter. Retskredsstrukturen bør efter forbundets opfattelse ikke være til hinder for eller væsentligt forsinke en gennemførelse af en småsagsproces. Hvis en ændring af retskredsstrukturen ikke er nært forestående, vil forbundet foreslå,

at de større retskredse indfører en småsagsproces. I sager i en retskreds uden adgang til en småsagsproces kan parterne i enighed få sagen behandlet i en retskreds med sekretariat til småsagsproces.

Dansk Journalistforbund deltager gerne i et møde, hvis der er brug for et uddybning af synspunkterne.

Med venlig hilsen

Mogens Blicher Bjerregård
Formand

LANDBRUGSRAADET

Akt.nr. 10

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Att. Jens Røn

Jmt. Mdt.
28 JAN. 2004

27. januar 2004
KDM
Tlf 33 39 45 10
Fax 33 39 45 15
kdm@landbrug.dk

Vedr. høring over Retsplejerådets betænkning om adgang til domstolene

Under henvisning til Deres høringsskrivelse af 13. januar 2004 skal det oplyses, at Landbrugsraadet ikke har bemærkninger til Retsplejerådets ovennævnte betænkning.

Med venlig hilsen

Kirsten Dybvad Mikkelsen

28/1-04

Justitsministeriets lovafdeling

2003 - 740 - 0247

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Att.: Jens Røn
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Jmt. modt.

5 MAJ 2004

4. maj 2004

Høring over Retsplejerådets betænkning om adgang til domstolene

Først og fremmest vil jeg på vegne af Foreningen Registrerede Revisorer **FRR** gerne sige tak for såvel den ekstra frist, vi fik til at indsende vores bemærkninger i forbindelse med ovennævnte høring, som muligheden for at kommentere Retsplejerådets betænkning om adgang til domstolene.

FRR kan overordnet tilslutte sig betænkningens generelle sigte mod at lette borgernes adgang til domstole og fogedretter.

FRR skal særligt fremhæve, at FRR's medlemmer både i egne virksomheder som hos kunderne ofte oplever, at det er et dyrt og besværligt problem at foretage en retslig forfølgning af mindre krav. FRR hilser derfor tiltag, der gør denne adgang nemmere særdeles velkomment.

FRR finder endvidere, at det bør overvejes at reducere retsafgifterne udover det, der foreslås af Retsplejerådet. Selv med Retsplejerådets forslag til reduktion i retsafgifterne, kan det frygtes, at retsafgifterne vil være en barriere for at få prøvet spørgsmålet ved domstolene, som ellers naturligt henhører under disse.

FRR står gerne til rådighed, hvis ministeriet finder, at der er behov for det i det videre forløb.

Med venlig hilsen

Ane Arnth-Jensen
adm. direktør

6/5-04
Justitsministeriets
Lovafdeling

12 2003-740-247

RANDERS LEJERFORENING

stiftet 1918, tilsluttet Danmarks Lejerforeninger

Østervold 2^a • 8900 Randers • Tlf. 86 42 91 14 • Fax 86 41 65 22

Akt.nr. 57

Jmt. modt.

18 MRS. 2004

Justitsministeriet
Lovafdelingen, Procesretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Kontortid:

Tirsdag og torsdag kl. 18.30-21.00

Randers den

Journalnummer:
Bedes anført

16. marts 2004

Deres ref:

Vedrørende høring over Retsplejerådets betænkning om adgang til domstolene

1.

I fortsættelse af Justitsministeriets skrivelse af 13. januar 2004, sagsnr. 2003-740-0247 og Randers Lejerforenings skrivelse af 18. februar 2004 bemærkes til forslagets kapitel 10 og 12:

A

Efter Retsplejerådets forslag kan en fordringshaver med et krav på op til 50.000 kr. fremsende et betalingspåkrav til fogedretten, der herefter foretager en prøvelse modsvarende den der foretages forud for afsigelse af u-domme i almindelige civile sager. Fogedretten foranstalter herefter forkyndelse for skyldner, og fremsætter skyldner ikke som hovedregel indsigelse herimod, hvortil der ikke stilles formkrav, inden for 14 dage, gives påkravet påtegning herom ex officio. Fordringshaver har herefter flere muligheder, men har fordringshaver allerede ved anmodningen om påtegning fremsat anmodning om tvangsfuldbyrdelse, iværksætter fogedretten dette straks efter udløbet af fristen, idet forslaget sidestiller et sådant noteret betalingspåkrav med et grundlag for umiddelbar tvangsfuldbyrdelse samt bindende virkning som en dom, jf. i det hele forslagets kapitel 44a.

Herefter bemærkes:

Efter gennemgang af kapitel 10 og 12 i Retsplejerådets forslag, kan Randers Lejerforening f.s.v. angår kapitel 10 foreslå:

- at skyldners indsigelsesfrist generelt fastsættes til 4 uger, og at der ikke kan ske notering før udløbet af denne frist, og at dette ikke i det væsentlige hindrer en mere smidig inkassoprocess,
- at det er betænkeligt, at sidestille betalingspåkravet med en stævning, idet hensynet til retssikkerheden tilsiger, at yderligere forkyndelse i forbindelse med overgang til

18/3-04

JUSTITSMINISTERIETS

Lovafdeling

2003-740-0247

en ny procesmåde er ønskelig, især i de tilfælde, hvor der ikke har været mulighed herfor i første omgang, men at dette ikke forhindrer særligt skrappe formkrav til betalingspåkravet, og at disse formkrav altid skal overholdes, samt at afvisning altid skal ske, når formkravene ikke er overholdt, samt at disse forhold ikke medfører en væsentlig forsinkelse af inkassoprocessen,

- at der udarbejdes særlige standardiserede skemaer til brug for fordringshaver, der letter skyldners muligheder for at sætte sig ind i hvad det drejer sig om, og dels letter fogedrettens formkravsprøvelse,
- at det af fiskale grunde, og under hensyn til den nuværende regerings politik, er betænkeligt at pålægge statskassen en provenuetab på 100 mio kr. eller mere, jf. forslagets bilag 8,
- at der altid over for skyldner skal foretages forkyndelse, medmindre forholdet er omfattet af fredningsreglen i retsplejelovens §490, men at fogedretten derved skal meddele skyldner, at der fra en given fordringshaver er modtaget et betalingspåkrav, som kan medføre, at skyldner betaler det skyldige beløb og derved fremmes formålet med en hurtigere inkassoproces,
- at der er enighed om, at skyldners indsigelsesskrivelse ikke skal være formbunden, og at fogedretten efter anmodning fra skyldner skal vejlede herom,
- at der er enighed om, at skyldner ikke skal pålægges at betale beløb, som ikke skyldes, men at der i denne anledning savnes en hjemmel for fogedretten ex officio at lade dette få skadevirkning for fordringshaver, idet det forudsættes at fogedrettens prøvelse er fuldstændig,
- at der er enighed om en fælles retsafgift som foreslået,
- at der tillægges kompetence i betalingspåkravssager for sager vedrørende rene betalingskrav, truffet af huslejenævnet, beboerklagenævnet og Forbrugerklagenævnet og andre statslige klagenævn samt Advokatnævnet, og at der tillægges nævnsbehandlingen herfor opsættende virkning

at der f.s.v. angår kapitel 12:

- er enighed om, at det styrker retssikkerheden, at Procesbevillingsnævnet og Folketingets Ombudsmand tillægges kompetence i fri-proces sager
- er enighed om at der lægges op til en mere udførlig lovregulering
- er enighed om at retten til fri proces udvides,
- er enighed om at fri proces behandlingen fratages indenrigsministeren (statsamterne)
- er enighed om udvidelse af §335a til statslige klagenævn og Advokatnævnet samt huslejenævn og beboerklagenævn, men at reglen endvidere bør udvides med de klagesager, som Institut for Menneskerettigheder behandler i medfør af lov om etnisk ligestilling, idet instituttets afgørelser efter lejerforeningens opfattelse er at sidestille med egentlig nævnsbehandling

- at der er enighed om at det tillægges betydelig vægt, at den præsumptivt svagere part i sager om opsigelse og ophævelse af boliglejemål, i sager om opsigelse eller ophævelse af ansættelsesforhold og i sager om personskaade anses for i medfør af forholdet at have rimelig grund til at føre proces,
- at der ikke er enighed om at afgørelser fra Patientskadeankenævnet og Lægemiddelsankenævnet nødvendigvis fører til at udsigten til at kunne få medhold afskæres af denne grund.

Randers Lejerforening beklager den sene besvarelse.

Med venlig hilsen

p.f.v.

JESPER NØRGAARD